

VESTNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA POMURJE

TUDI SOCIALNO ZAVAROVANJE ODSIHDOB TRDNO

V MEHANIZMU KOMUNE

V POMURJU EN KOMUNALNI ZAVOD IN ENA KOMUNALNA SKUPNOST SOCIALNEGA ZAVAROVANJA — AVTONOMIJO SOCIALNEGA ZAVAROVANJA JE POTREBNO DOSLEDNO UVELJAVITI V GOSPODARSKIH ORGANIZACIJAH — KLJUČ DO ODKRIVANJA NOTRANJNH REZERV V ZDRAVSTVU.

V soboškem okraju ne bo prišlo do bistvenih organizacijskih sprememb na področju socialnega zavarovanja; tudi v naprej bo deloval enoten komunalni zavod s komunalno skupnostjo in upravnim odborom socialnega zavarovanja. Komunalni zavod bo servis za operativno uresničevanje sklepov in odločitev skupščine socialnega zavarovanja kot najvišjega organa teritorialne organizacije socialnega zavarovanja. Zato ima prizadevanje za družbeno učinkovitost in kakovost upravljanja v socialnem zavarovanju primaren pomen. Po novih zakonskih predpisih tudi ni pogojev za ustanovitev dveh ali več komunalnih zavodov v Pomurju; ustanoviti bi seicer bilo mogoče dve komunalni skupnosti, vendar pa je to zgolj teoretična rešitev, kajti proučevanje možnosti teritorialne razdelitve okraja na dve skupnosti je pokazalo, da bi bile to umetne in neživiljske tvorbe.

Pri reorganizaciji socialnega zavarovanja in usklajevanju njegovih organizacijskih oblik z našimi potrebami je bistveno to, da postaja tudi socialno zavarovanje sestavni del mehanizma naših komun, kar pa doslej ni bilo. Odveč so torej razprave, ki izhajajo iz ozkih lokalističnih težej in zagovarjajo uveljavljano decentralizacijo v socialnem zavarovanju zgolj s stališča krepitve občinskih podružnic in njihovih dozdevno ogroženih pristojnosti; družbeni smoter novih ukrepov je prvenstveno v približevanju socialnega zavarovanja čimvečjemu krogu zavarovancev, ne pa v krepitvi uslužbenškega kadra, ki lahko to službo samo podružuje. Avtonomijo socialnega zavarovanja bomo morali uveljaviti v naših gospodarskih organizacijah kot osnovnih skupnostih zavarovancev, napredek je zasnovan tudi v boljši organizacijski ureditvi in učinkovitosti zdravstvene službe itd. Nakazani razvoj pa bo hkrati potrdil ali pa ovrget upravičenost nadaljnjega obstoja občinskih podružnic.

Družbeni pomen te avtonomije se zrcali tudi iz novih zakonskih predpisov. Po novem letu bodo podjetja sama obračunavala in izplačevala nadomestilo za bolniški staž

do 30 dni — to pa je v naših razmerah že 60 odst. poslov, ki jih je doslej pri tej obliki dajatev opravljal zavod — v njihovo pristojnost bo prišlo tudi izplačevanje otroških do-

datkov, skrb za pridobitev pokojninskih in invalidskih pravic svojim zavarovancem itd., skratka: glavna skrb za zavarovance. Zato bodo morale gospodarske organizacije postati mesto, kjer bo lahko zavarovanec po najbližji poti uveljavljal svoje pravice.

(Nadaljevanje na 2. strani)

PO PLENUMU OBČ. ODBORA SZDL MURSKA SOBOTA

PRIHODNJE LETO VEČ PŠENICE

Plenum je zavzel stališče, da naj razpravljajo o nalogah ob jesenski setvi odbori krajevnih organizacij SZDL ter zbori občanov. V soboški občini doslej zasejanih z žitirami 53 odst. njivskih površin. Hektarski donosi naj bi se bistveno povečali z boljšo agrotehniko.

Dosedanje strokovne ugotovitve kažejo — je bilo poudarjeno na plenumu — da bi bilo moč v prihodnjem letu, ob dosledni agrotehnik in ob ugodnih vremenskih prilikah doseči tudi do 60 q pšenice na hektar. Kljub temu, da letošnji donosi še niso povsod znani, so ponekod dosegli lepe hektarske pridelke. V Rakičanu na pr. je znašal povprečni pridelok 45 q. Zaskrbnjujoča je ugotovitev, da je na območju soboške občine še vedno veli-

ko posevkov rž, ki ne daje tolikšnega pridelka kot pšenica. Ob tej ugotovitvi pa je seveda treba poudariti, da gre kmetovalcu pri tem predvsem za slamo, rženo moko za kruh itd.

Z odlokom ljudskega odbora o agrominimumu za pridelovanje pšenice in drugih poljščin bo potrebno predpisati take ukrepe, ki bodo jamčili uporabo določenih agrotehničnih mer tudi v zasebnem sektorju in tako stimu-

ZAPISEK O PRIPRAVAH NA JESENSKO SETEV

Povečanje sodobne proizvodnje

Da so se kmetijske gospodarske organizacije v našem okraju že lotile priprav na jesensko setev, je v veliki meri odraz razprav in spodbud na zadnjih posvetovanjih in plenutih SZDL. Po podatkih, ki smo jih dobili, se kmetijske zadrage že oskrbujejo s semeni in naročujejo umetna gnojila, niso se pa še resneje lotile sklepanja pogodb.

Kakor smo že poročali v prejšnji številki našega lista, bomo letos zasejali v okraju predvidoma 14.117 hektarjev pšenice, od tega 13.309 ha v okviru agrotehničnega minimuma in v kooperaciji. Razen tega pa so tu vsote tudi površine, ki ne bodo nikjer zajete. Te površine bodo očitno letos zelo ma'ne, saj posamezne občine pripravljajo

predloge odlokov o agrotehničnem minimumu, ki bodo zajeli vse površine, ki so sposobne za sodobnejšo proizvodnjo. Te odloke in spremembe odlokov bodo občinski ljudski odbori sprejeli na bližnjih zasedanjih. Se pravi, da bodo imele zadrage še zadosti časa, da se bodo v dovoljni meri začele z gnojenjem in semeni, ki jih bodo potrebovale za za-

jete površine. Ob tem naj še dodamo, da so v posameznih občinah pri sestavljanju predlogov upoštevali predvsem zmogljivost strojnega parka kmetijskih organizacij.

S semeni letos očitno ne bo težav, saj so pomurski proizvajalci semenskega blaga pridelali kar 137 vagonov semenske pšenice. Se pravi, da bo precej semen ostalo tudi za prodajo v sosednje okraje.

(Nadaljevanje na 4. strani)

V POMURKI — TUDI GOZDARJI

Te dni so pod okriljem kmetijsko-predelovalnega kombinata »Pomurka« v Murski Soboti ustanovili tudi obrat za gozdarstvo in lesno predelavo s šestimi ekonomskimi enotami: gozdarski revirji Murska Sobota, Mačkovci, Grad, Dobrovnik in Lendava ter lesno-predelovalnima obratoma Murska Sobota in Lendava.

Od ustanovitve novega obrata si obetajo predvsem ugodnejše pogoje za enotnejšo akcijo v gozdarstvu, ki sprejema z novim zakonom o gozdovih naše pomembne družbene naloge. Novi obrat bo upravljal in enotno strokovno obravnaval vse družbene gozdove, ki so jih imela doslej kmetijska družbena gospodarstva in zadrage, dosežena je združitev vseh strokovnih kadrov, namensko bodo izkoriščali sredstva gozdnih skladov, zmanjšali administrativni kader, racionalno izkoriščali lesne surovine in z višjeje ovrednotenimi izdelki enotno nastopali na tržišču, kontrolirano usmerjali odkup lesa od zasebnih lastnikov gozdov itd. Novi obrat bo s svojo strokovno službo tudi operativni nosilec kooperacije v gozdarstvu.

Pričakujejo, da se bo z novo ureditvijo znatno izboljša-

lo tudi delavsko upravljanje v gozdarstvu. Gozdarji se bodo odlej lahko mnogo bolj učinkovito uveljavljali kot upravljalci v delavskih svetih in upravnih odborih svojih ekonomskih enot, kar je prav gotovo odločilna prednost.

RAZŠIRJENA SEJA ObO SZDL BELTINCI O NALOGAH KMETIJSTVA

S skupnimi napor

Na nedavni razširjeni seji ObO SZDL Beltinci so bile glavne točke razprave in poročila — kooperacija, agrominimum in združevanje zemljišč v družb. sektorju. V referatu o dosedanjih uspehih in o bodočih nalogah pri nadaljni preobrazbi vasi in napredka kmetijstva v občin Beltinci, so bili podčrtani doseženi uspehi v zadnjih letih, ki so bili lepi, predvsem pri pridelovanju pšenice, koruze in krompirja. V sokorodne sorte pšenice so letos ponovno upravičile svoj obstoj. Povprečni hektarski donos pšenice

NAPOVED VREMENA

za čas od 23. avg. do 2. sept. Okrog 29. avgusta padavine z ohlajitvijo, v ostalem lepo vreme.

Dr. V. M.

Trgovsko podjetje »Sloga« v G. Radgoni je pred nedavnim odprlo novo samopostrežno trgovino. Stranke se hitro navajajo na novo obliko nakupovanja in v trgovini iz dneva v dan beležijo večji promet. (Foto: J. Stolnik)

NOVA TRGOVINA V SOBOTI

Trgovsko podjetje »Merkur« je te dni končalo z ureditvijo nove trgovine na Lendavski cesti. V prostorih na Lendavski cesti, v prostorih, kjer je bila prej špecerija, je sedaj moderno urejena prodajalna stekla, porcelana in cvečlic. Preureditev je stala okrog 3 milijone dinarjev, ki jih je podjetje dalo iz lastnih sredstev.

Potrošniki predlagajo

novanjskih in vaških skupnosti. Na skupščinah so občani izražali zaskrbljenost glede oddaljenosti oziroma pomanjkanja trgovin, pekarn itd. V trgovskih krogih so ob tem poudarjali, da se obstoječe trgovske poslovalnice niso rentabilne in da jih ne bo moč vzdrževati, kaj šele, da bi odpirali nove. V mnogih primerih je bilo res tako. Skrajnosti pa, ki so mnoge vodile do teh zaključkov, tudi niso bile v skladu s povečano skrbjo za potrošnika, tako v mestih kot na podeželju.

Danes imamo v Pomurju veliko primerov, da v kmečkih hišah opuščajo peko kruha, kar zahteva to opravilo preveč časa in raje zamenjujejo moko za kruh kar v pekarnah. Podobno je z mesnicami. V soboški, ljubomurski in tudi v ostalih občinah imamo kraje, ki nimajo mesnice, čeprav živi po vseh enako število potrošnikov mesa kot

v mestih. Po 5 ali celo več kilometrov je potrebno prehoditi, da prideš do prve mesnice ali pekarnice.

Zato je popolnoma razumljivo, če potrošniki predlagajo sodobno rešitev: prizadeta podjetja naj bi oskrbela vsakodnevni obvoz najbolj iskanih potrošnih predmetov, kruha in mesa. S primerno organizacijo bi to ne bile velike investicije. V mnogih krajih bi odpadle razprave in zahteve po gradnji novih trgovskih lokalov, pekarn, mesnic itd. Spomnimo se: večkrat so nosili kruh in žemlje od hiše do hiše v koših. Danes bi si lahko privoščili bolj sodoben »prevoz«.

Stvar vaških skupnosti je, da s podobnimi predlogi seznanijo tudi podjetja, ki majo v njihovem okolišu nalogo skrbeti, da potrošnik neovirano in po najkrajši poti pride do vsakodnevnih potrebščin.

Skupina udeležencev plavalne šole za začetnike v radenskem bazenu. Soto sta organizirala uprava zdravilišča in TVD Partizan v Radencih obiskuje pa jo 19 plavilcev in cicibanov.

V Ljutomerski KZ: POVEČANA LASTNA PROIZVODNJA

Kmetijska zadruga Kmetovalec Ljutomer je ena prvih KZ v Pomurju, ki je že pripravljena na jesensko setev. S pripravo so začeli že pred dobrim mesecem. Imeli so razgovore s posameznimi kmetovalci ter ob tej priložnosti sklenili pogodbe za kooperacijo na 180 ha. Vse pogodbe so bile sklenjene tako, da bodo kmetovalci prihodnje leto vračali zadrugi v obliki pridelkov oziroma živine. To pa zaradi tega, ker je letos na tem področju toča popolnoma uničila vse pridelke. To je bila lepa gesta kmetijske zadruge in največja pomoč kmetovalcem, ki so od zadruge prejeli semena in umetna gnojila, katera bodo obračunali v prihodnjem gospodarskem letu.

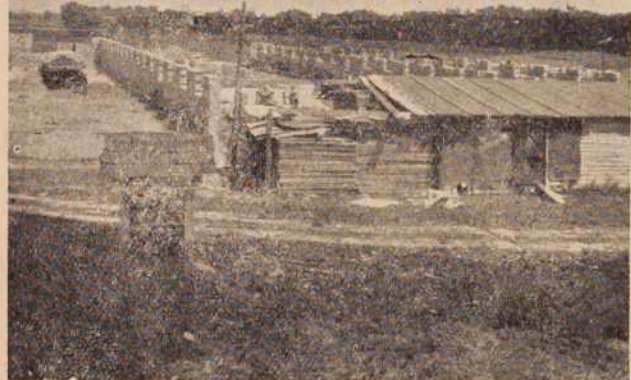
Zadruga je pravočasno naročila umetna gnojila in tako ima v skladišču že 630 ton umetnih gnojil. Prav tako ima 70 ton priznanega semena. Direktor zadruge inž. Šoštar je našemu sodelavcu izjavil, da bodo letos pri jesenski setvi

uporabili več umetnih gnojil, kot celo lansko leto.

Na splošno KZ Ljutomer dobro gospodari. Letni plan je do polletja izpolnila 52-odstotno, čeprav je 30 odstotkov plan višji v primerjavi s lanskim letom. Dobro gospodarjenje zadruge se kaže tudi v tem, da je pri letošnji realizaciji proizvodnje zadruge z lastno proizvodnjo prispevala 20 odst.

POSVETOVANJE O IZVOZU

Včeraj dopoldne je sklicala Okrajna gospodarska zbornica za okraj Murska Sobota posvetovanje o problematiki izvoza. Posvetovanja so se udeležili poleg zastopnikov nekaterih podjetij iz Pomurja še sekretar za kmetijstvo pri Izvršnem svetu Ljudske skupščine tov. Rudi Čadinovič, pomočnik sekretarja za trgovino in gostinstvo inž. Miloš Vehovar ter predstavniki republiške zbornice.

Gradnja novih hlevov v Rakičanu

V mehanizmu komune

(Nadaljevanje s 1. strani)
Kako daleč pa smo naša podjetja in ustanove že pripravili in usposobili za to poslanstvo? Na zavodu menijo da smo šele pri skromnih začetkih. V Pomurju je trenutno samo nekaj pooblaščenih podjetij in ustanov, ki za svoje zavarovance tudi operativno opravljajo posle okrog priznavanja in uveljavljanja njihovih pravic. Večina podjetij pa je imela že ponujena pooblastila za nepotrebno zlo in se jih je tudi branila, kar pa bo v novih razmerah moralo odpasti. Zato nas čaka pri uveljavljanju take avtonomije socialnega zavarovanja pravzaprav še pionirsko delo.

Z novimi predpisi se zaostrije tudi materialni odnos gospodarskih organizacij in komun do socialnega zavarovanja. Če se je na pr. zavarovanelec po svoji krivdi ali po naključju ponesrečil (zven podjetja, mu dobesedno na dokumentu podjetja ni bilo težko doseči klavzule nesreča pri delu, toda sedaj, ko bodo morali take nesreče »stimulirati« neposredno iz svojih skladov osebnih dohodkov, se bodo samoupravni organi v podjetjih prav gotovo dobro premislili, preden se bodo odločili za tako klavzulo. Komune pa bodo spet morale iz lastnih virov iskati sredstva za pokritje morebitnih izgub socialnega zavarovanja na svojem območju, s predpisovanjem dodatnih prispevkov ali s proračunskimi sredstvi — lahko seveda tudi kombinirano. In kakšne bodo v takem primeru posledice: slabitev skladov osebnih dohodkov in drugih skla-

dov v podjetjih, končno pa tudi slabitev namenskih skladov pri komun. Na zavodu so že pričeli posebej za vsako občino evidentirati dohodke in izdatke socialnega zavarovanja, kajti tudi morebitni očitki skodo za koga plačuje bodo povsem odpadli. Vsaka komunna bo pristojna na svojem območju — za dobro in slabo. Pokazatelj za prvih sedem mesecev letošnjega leta pa so tudi že barometer za prihodnost: razen soboške in lendavske imajo vse občine v Pomurju izgubo!

To pa je tudi prav gotovo tudi plat zvona, ki bije in kliče predvsem k odkrivanju notranjih rezerv, ki jih je zlasti nič koliko v zdravstveni službi: boljše ureditve bolnišnice nege na domu, ustreznejši režim pri sprejemanju pacientov v bolnišnice, zmanjševanje čisto nepotrebnih ambulantnih uslug v zdravstvenih domovih, razumno varčevanje pri izdajanju zdravil itd. Skratka: večja gospodarnost v zdravstveni službi in povsod, kjer obračamo dinar socialnega zavarovanja.

V uspešnost te borbe ne moremo dvomiti, saj jo bomo odselej bojevali na mnogo širši fronti, v katero bodo učinkovitejši vključene tudi komunne in gospodarske organizacije. Zato je tudi realno pričakovanje, da se bo po uveljavitvi novih ukrepov znatno stopnjevala tudi kritičnost državljanov do delovanja zdravstvene službe in vseh notranjih rezerv. V tem pa je tudi širši pomen omenjenih sprememb.

S. K.

Prihodnje leto več pšenice

(Nadaljevanje s 1. strani)
gospodarske organizacije v občini so dosegle uspehe tudi v pogledu nakupa in zamenjave stališč (KG Rakičani, KZ Murska Sobota, KZ Martjanci, ostale manj). Stalno naj bi se povečevala kmetijska površina v družbenem sektorju lastništva tudi z nakupom zemlje, vendar naj bi pri tem določil ljudski odbor najvišjo ceno za hektar in to 220 tisoč dinarjev.

V poročilu inž. Edija Perhacca je bilo na plenumu med drugim tudi rečeno, da smo

imeli doslej nekaj slabih praktičnih izkušenj pri kooperaciji z zasebnimi kmetovalci. Ugotovljeni sta bili pri tem dve skrajnosti: ali da je zadruge utrpela finančna škoda, ali pa je zahtevala za sebe tolikšno akumulacijo, da je odvrnila zanimanje kmetovalcev od kooperacije. Zlat pa v mnogih kmetijskih zadrugah možno ugotoviti, da še nimajo pripravljenih niti kalkulacij, niti ostalega materiala, potrebnega za sklepanje pogodb s kmetovalci.

Pred časom smo na tem mestu spregovorili o pomenu statutov delovnih organizacij in nalogah, ki naj bi jih uresničili ob tem opravilu. Razmišljanja so temeljila na gradivu in razpravi s posvetovanja, ki ga je o tej tematiki organiziral Centralni svet ZSJ. Ob tej priložnosti pa smo obljubili spregovoriti tudi o pomenu statutov komun in o nalogah, ki so tokrat pred nami. Pravimo »da obljuba dela dolgo« in zato tokrat — delno izpolnimo dolga.

Posvetovanje o statutih komun (priredil ga je CZ ZSJ kmalu po posvetovanju o statutih podjetij) je prerastlo od napovedanega naslova v resnici v izredno široko in pomembno razglabljanje o urejanju družbeno-ekonomskih odnosov v komunah, o materialnem položaju komun v sedanjih razmerah. To je tudi povsem razumljivo, kajti sistem formiranja dohodkov komun se namreč še oblikuje, odprti pa so še številni problemi, ki tako ali drugače vplivajo na materialni položaj komun. Prav zaradi tega so pomembne ugotovitve, kritične pripombe in predlogi, izrečeni na omenjenem posvetovanju. Zaustravimo se to-

krat ob nekaterih ugotovitvah in predlogih.

Novi proračunski sistem, sprejet v letu 1960, uveljavlja načelo, naj se proračunska poraba v politično teritorialnih enotah oblikuje po enotnih merilih, poglavitni vir teh sredstev pa so dohodki, zasnovani na osebnih dohodkih državljanov in delovnih kolektivov. Vendar, tako je bilo tokrat ugotovljeno, lahko le malo komun krije proračunske izdatke s sredstvi kot to določa zakon o proračunu. Zato so ostali še marsikje pri sistemu dotacij oziroma se k njemu vračajo. To povzroča

to nastajajo razni ekonomski in politični problemi.

In predlog?
— Če bi nerazvitemu področju pomagali tako, da bi bila komunna oproščena za določen čas nekaterih materialnih obveznosti do širše skupnosti ali na podoben način, bi verjetno zagotovili večjo spodbudo za smotnejšo in bolj ekonomično uporabo sredstev in te oblike pomoči.

Uresničitev oblikovanja dohodkov po delu na področju komun pa terja tudi nova prizadevanja in izdelave (doslej neizdelanih) meril za oblikovanje dohodkov v delov-

ne so namreč po sedanjih ureditvah plačevanja tega prispevka začeli vplivati na gospodarske organizacije, naj odpustijo delavce, ki stanujejo v drugi komunah. S tem hočejo pospešiti zaposlovanje »svojih ljudi« — pa čeprav bi bilo tako zaposlovanje nesmotno in si pridobiti še več prispevkov iz osebnih dohodkov.

Z ustrezno spremenjenim predpisom bi bilo treba odpraviti anomalije:

— Ko imajo komunne več dohodkov od privatnega sektorja proizvodnje in gradbeno-storitvene obrti, kot pa od

DRUGAČNI MATERIALNI POLOŽAJ KOMUN?

tutih podjetij) je prerastlo od napovedanega naslova v resnici v izredno široko in pomembno razglabljanje o urejanju družbeno-ekonomskih odnosov v komunah, o materialnem položaju komun v sedanjih razmerah. To je tudi povsem razumljivo, kajti sistem formiranja dohodkov komun se namreč še oblikuje, odprti pa so še številni problemi, ki tako ali drugače vplivajo na materialni položaj komun. Prav zaradi tega so pomembne ugotovitve, kritične pripombe in predlogi, izrečeni na omenjenem posvetovanju. Zaustravimo se to-

krat ob nekaterih ugotovitvah in predlogih.

Novi proračunski sistem, sprejet v letu 1960, uveljavlja načelo, naj se proračunska poraba v politično teritorialnih enotah oblikuje po enotnih merilih, poglavitni vir teh sredstev pa so dohodki, zasnovani na osebnih dohodkih državljanov in delovnih kolektivov. Vendar, tako je bilo tokrat ugotovljeno, lahko le malo komun krije proračunske izdatke s sredstvi kot to določa zakon o proračunu. Zato so ostali še marsikje pri sistemu dotacij oziroma se k njemu vračajo. To povzroča

nih kolektivih. Ti naj se oblikujejo v popolni odvisnosti od delovnih rezultatov vsakega kolektiva in vsakega posameznika.

Tako kot terjajo prej naštetih problemih izdelavo meril oz. sprememba instrumentarija ga terjajo še nekateri drugi. Rečeno je bilo, da bi bilo, morda:

— koristno proučiti smotnost popravkov v instrumentih, ki urejajo plačevanje prispevkov iz osebnih dohodkov na ta način, da dobi del prispevka komun v kateri je delavec zaposlen, del pa tista, v kateri stanuje. Nekatere ko-

družbenega sektorja obrti istih kategorij.

Davek na promet, ki ga plača privatni sektor, se namreč deli med zvezo, republiko in komunno. Ta davek iz družbenega sektorja obrti pa se vplačuje izključno v dohodek zveze.

Kot vidimo, so bila na posvetovanju na dnevnem redu izredno pomembna vprašanja, katerih ureditev obeta drugačen materialni položaj komun — enakopravnejši položaj. Drugi del izpolnitve dolga — vsebina statuta komun — pa prihodnjic.

D. P.

ZAPISEK O RAZUMEVANJE IN — NERAZUMEVANJU

Mar vodnogospodarski problemi niso naši?

Vodna skupnost za porečje Mure s sedežem v Gornji Radgoni je komaj šele v prvem letu svojega poslovanja, vendar pa že opozarjajo na določene težave, ki se pojavljajo predvsem zaradi nerednega dotoka za opravljanje najnujnejših operativnih del potrebnih sredstev, predvidenih z namenskimi prispevki članic.

Ugotavljajo namreč, da so med najbolj nerednimi plačili prispevkov prav nekatere kmetijske zadruge, ki bi morale biti življenjsko prizadete za urejanje vodnih razmer ob porečju Mure. Nekatere zadruge so se celo pritožile zaradi včlanitve v skupnost ali pa zaradi odmerjenega prispevka, kar že dokaj resno vzbuja bojazen, da ustanovljena vodna skupnost zaradi »razumevanja« nekaterih članic sploh ne bo mogla uspešno uresničevati svojih osnovnih operativnih nalog pri urejanju vodnega režima, kaj šele, da bi se lahko lotila tudi pomembnejših akcij, ki bi neposredno prispevale k napredku kmetijstva v posameznih operativnih okoliših (melioracije, izsuševalna in namakalna dela s potrebnimi objekti). Proti vključitvi v vodno skupnost se je celo izrekla ena izmed pomurskih komun in potem ni čudno, če so ji takoj pritegnile vse zadržane kmetijske organizacije v okoliših! Tudi nekatera podjetja, na katera so sicer ob ustanovitvi skupnosti krepko računali, so odpovedala, ko je bilo potrebno odriniti prve prispevke. Zanimivo pa je, da sta še najbolj disciplinirani članici večji podjetji izven našega okraja — tovarni v Ceršaku in na Sladkem vrhu, ki sicer nimata nobenih neposrednih koristi od take ali drugačne aktivnosti vodne skupnosti, pa vendar znaša njen delež kar 40 odst. vseh prispevkov.

Tako bo vodna skupnost letos le s težavo spravila skupaj največ 55 milijonov din od zbranih sredstev, kar pa je že itak malo, če upoštevamo, da bi letno potrebovala vsaj 300 milijonov. V prihodnjih

dvajsetih letih bi namreč morala imeti na razpolago okrog 6 milijard din za uresničitev minimalnega programa melioracijskih in drugih del na prekmurski ravnini, v Ščavnški dolini, Apaški dolini in ob Krki.

Skrajna neresnost posameznih članic je namreč tolikanj bolj zaskrbljujoča v času, ko se v kmetijstvu vztrajno borimo za nove hektare v kooperaciji in iščemo skrite rezerve, ki naj bi nam že jutri prinesle ugodnejše rezultate v višjih hektarskih donosih in krepitvi družbene lastnine. Že v navedenih operativnih okoliših pa bi bilo mogoče melioracijsko urediti okrog 57 tisoč ha zemljišč, pri čemer računajo, da odpade okrog 18 tisoč ha na povsem zamočvirjena in opuščena zemljišča, ki bi jih lahko brez posebnih težav z melioracijskimi ureditvami tudi podružbili. To pa je že velika rezerva, s katero se bomo morali slej ko prej krepko spoprijeti tudi v okviru naših splošnih družbenih prizadevanj v kmetijstvu!

Opozarjajo pa tudi na dokajšnjo zastarelost nekaterih določb sedanjega zakona o vodnih skupnostih. Zakon je izšel v letu 1952, v njem pa ni na pr. določb o delavskem upravljanju v okviru vodnih skupnosti, čeprav sicer rešujejo ta problem samoiniciativno v skladu s splošno družbeno prakso. Kolektiv radgonske vodne skupnosti šteje okrog 100 delavcev, vendar pa nima delavskega sveta, čeprav so zanj dani pogoji. Podobno je tudi z ustanovitvijo republiške zveze vodnih skupnosti, o kateri bi kazalo razpravljati, saj obstajajo sedaj vodne skupnosti že v vseh slovenskih pokrajinah; neka-

tere imajo tudi mnogo večje dohodke kot radgonska, ki so di po zbranih sredstvih med zadnje v Sloveniji, čeprav ima na svojem območju največ vodnogospodarskih problemov, predvsem zaradi kmetijskega obeležja pokrajine.

Soboška mladina ureja igrišče...

VEČJE ŠTEVILO GOVEJE ŽIVINE

V Pomurju bodo družbena posestva in kmetijske zadruge povečale stališče živine pri govedu od 7000 na 20.000 komadov, pri prašičih pa od 11.000 na 50.000 komadov.

Vsa družbena posestva ter vse večje zadruge razširjajo oziroma gradijo hleve. Po vloženih zahtevkih bo na družbenem sektorju na razpolago okoli 22.000 govejih stolišč in 20 do 25.000 stolišč za prašiče s kapaciteto do 54.000 kosov mesnatih prašičev.

Strokovnjaki že danes ugotavljajo, da bo pri dosedanjih površinah primanjkovalo krme, predvsem močnih krmil. Povečala se bo tudi o smogla čreda plemen svinj. Računajo, da se bo stanje plemenskih svinj povečalo na 3000 do 3200 kosov, od katerih bi dobili letno do 46.000 pujskov. Poleg močnih krmil bo za pujske primanjkovalo posneto mleko. Če bi hotela družbena posestva doseči zadostne količine krme bi morala odkupiti ali vzeti v najem precej zemlje.

300 PRIMEROV

Na nedavni seji sveta za kmetijstvo pri občini ljudskem odboru v Gornji Radgoni so razpravljali tudi o povečanju obsega zemljišč, ki naj bi jih zasegel agrominim. Predlagali so, naj bi veljal odlok o agrominimumu za vse kmetovalce oziroma kmetijske organizacije. V lanskem letu so po mnenju stro-

kovne službe pri občinskem ljudskem odboru obravnavali 300 primerov, ko kmetovalci niso izpolnili pogojev kot jih zahteva odlok o agrominimumu. Glede na to so predlagali, naj bi takim kmetovalcem odvzeli zemljo za dobo 5 let. Na seji so razpravljali tudi o nalogah pred jesensko setvijo.

Bravce, ki želijo sodelovati s svojimi literarnimi prispevki (pesmi, krajsji prozni sestavki, šale itd.) v Zadrugnem koledarju, ki bo predvidoma spet izšel, in v Pomurskem vestniku, prosimo, naj do 1. septembra 1962 pošljejo svoje prispevke uredništvu Pomur-

skega vestnika — za koledar. Vsak sodelavec naj pošlje svoj točen naslov in eventualne želje glede objave (pod kakim imenom naj bo objavljeno). Objavljeni prispevki bodo tudi primerno honorirani. Pomurski vestnik Pomurska založba

AVTOBUSNA PROGA DO SOTINE

Krajevna skupnost v Rogoševcih je že začela izvajati svoj program dela. Med najvažnejše sodi vsekakor gradnja avtobusne garaže v Sotini. Prebivalci obmejnih krajev Sotine, Serdice in Ocenja, so si že zdavnaj želeli čimbolj približati si avtobus. Na nedavnem zboru občanov so sprejeli krajevni samoprispevek za gradnjo nove garaže. Lokacija je že določena in gradnja se bo kmalu začela. Z dograditvijo nove garaže se bo sedanja proga podaljšala od Rogoševcev do Sotine. Nadalje ima krajevna skupnost v programu tudi obnovitev mostu čez Ledavo v Rogoševcih. V ta namen so dodelili četrto milijona dinarjev. Na zboru so občani prav tako sprejeli krajevni samoprispevek za obnovu mostu in za popravilo krajevnih cest. Odborniki krajevnih skupnosti že pripravljajo material, da bodo most dogradili že do jeseni. Kulturni dom v Rogoševcih že služi svojem namenu, vendar še ni opremljen s sedeži in odrom. Prav tako še ni dokončno urejeno stranišče. Vse to bo krajevna skupnost skupno s KO SZDL uredila in nabavila potrebni inventar. Prav tako urejujejo nove prostore za knjižnico, ki že nekaj let ne posluje in sameva v hodniku krajevnega urada. Znano je, da je v rogaševskem okolju precej slatinskih vrelcev, med njimi je najbolj znan vrelcec v Nuskovi. Isti je bil pred leti zasut zaradi nehigieničnih razmer, vendar je slatina na drugem mestu ponovno začela izvirati. Poleg izvira je tudi večji, globok bazen, ki ni zavarovan s ograjo in je nevarnost, da bi kdo padel vanj. To je še ostanek od nekdanjega vrelca, ko so slatino celo izvažali. Zaradi konkurence pa so vrelcec odkupili bivši lastniki Petanjskega vrelca in istega tudi zastavili. Tudi v Sotini, v neposredni bližini državne meje, je izvir slatine, ki je ob potoku in ob večjem nalivu voda preplavi vse vrelce. Zato je krajevna skupnost prišlo čila vaščanom na pomoč in vrelcec primerno uredila.

O vrelcu v Nuskovi je bilo že precej pisane, vendar se

še nihče ni zavel, da bi dokončno raziskal vodo in dal ljudem resničen odgovor. Bivša občina Cankova je imela v svojem programu odnosno družbenem planu predvideno

celo gradnjo manjše turistične koče in ureditev parka.

To je le nekaj grobih podatkov in načrtov o katerih razpravlja in tudi že dela krajevna skupnost v Rogoševcih. kg.

GOZDNO GOSPODARJENJE V LUČI NOVEGA ZAKONA O GOZDOVH

USKLADITEV Z DRUŽBENIMI SMOTRI

V Pomurju so dokaj specifične razmere na področju gozdarstva, ki je sicer pomembna gospodarska stroka: samo 25 odst. vse zemlje zavzemajo gozdovi, od teh pa je kar 76 odst. razdrobljenih gozdov zasebnih lastnikov. Specifičnost, ki jo porajajo take razmere, pa je v mnogočem pogojena tudi z družbenimi in strokovnimi ukrepi, ki jih uresničujemo v gozdarstvu; v zadnjem času tudi pri izvajanju novega zakona o gozdovih in pri naraščajočem prizadevanju za uveljavitev kooperacije v gozdarstvu. Kooperacija postaja prav v naših razmerah neogiben pogoj za napredek na tem področju gospodarstva in je od njene stopnje tudi odvisno, v kolikšni meri nam bo uspelo odpraviti podedovano zaostalost v gozdarstvu.

Zmanjšanje negativne bilance med izkoriščanjem in prirastkom lesnih zalog — je glavni družbeni smoter, ki ga zasleduje tudi novi zakon o gozdovih. Zakon sicer ne posega v lastniške odnose, dokaj določeno pa predpisuje ukrepe, ki so jih gozdni gospodarji dolžni uresničevati v svojih gozdovih, da bi tako zadostili lastnim in družbenim koristim. Gozdove, ki jih lastniki slabo negujejo in vzdržujejo, lahko prevzame za določen čas v upravljanje tudi družbena gospodarska organizacija. Tudi za ta primer so v zakonu precizirane pravice lastnikov gozdov.

Gozdno gospodarjenje na majhnih parcelah je v desetletjih prineslo daljnosežne posledice: gozdove z manjšimi lesnimi zalogami, ki dajejo najmanjši prirastek, struktura je slaba, tehnična lesa je malo. Navedli pa bi lahko še vrsto strokovnih ugotovitev, ki se združujejo v že kar paradoksalnem zaključku: zaradi nepravilnega gospodarjenja imamo v Pomurju najboljše gozdove na najslabših tleh, čeprav je še mnogo slabše ali celo neizkoriščenih

zemljišč, ki bi ob uveljavljanju ustreznih gozdnogojitvenih ukrepov in strokovnem usmerjanju lahko zelo koristno služila za gozdove. Omenimo naj samo dve možnosti: primerna tla z bogatimi hranilnimi snovmi in ugodnim režimom talne vode za uspevanje plan-tajnih topol v ravnini na obeh straneh Mure in pogozditev vlažnih rastišč v goriških grapah z zeleno duglazijo in zelenim borom.

Vprašanje pa je, koliko naših zasebnih gozdnih gospodarjev je tudi sposobnih, da vskladijo svoje gozdno gospodarjenje z našimi družbenimi načeli. Brez pretiravanja: zelo malo. Sicer pa sta že velika razdrobljenost gozdnih parcel in klasična zaostalost v dosedanjem gospodarjenju z gozdovi veliki oviri v prizadevanju gozdarske strokovne službe, da bi tudi na tem področju uveljavila sodobne gospodarske metode, ki so v gozdarsko naprednih državah že postale glavno gibalno prakse. Zato je v naših razmerah edini izhod v združevanju delovnih in gmočnih naporov, ki bodo prinesli zaželeno rezultate obema kooperantom. Oblike sodelovanja v gozdar-

SOBOČANI V CELOVCU

Lesno predelovalno podjetje Murska Sobota je minulo soboto priredilo s »Kompasom« avtobusom enodnevni izlet po Koroškem. Ogledali so si Avstrijski lesni sejem — Koroški velesejem v Celovcu, na katerem so razen avstrijskih in italijanskih razstavljalcev razstavljala svoje izdelke tudi številna jugoslovanska podjetja, tovarno lovškega orožja »Sodia« v Borovljah ter Vrbsko jezero, ki je pravi turistični biser Koroške. Stroške izleta so plačali člani kolektiva sami. Naša kamera jih je ujela med kratkim postankom pred slovenskim hotelom »Korotan« ob Vrbskem jezeru. (Foto: J. Stolnik)

UREDNIŠTVO

Tovariš urednik!

Že večkrat sem nameravala napisati za Pomurski vestnik nekaj vrstic o soboških mesnicah. Sodim, da so tri mesnice v mestu, ki ima menda že čez 7000 prebivalcev premalo. K temu je treba prišteti še najmanj 2000 potrošnikov iz bližnjih okoliških krajev, ki se prav tako poslužujejo soboških mesnic. Kadar koli pridem v mesnico (pri tovarni mesnih izdelkov na Lendavski cesti), me je kar strah, ker že vnaprej vem, da bom morala čakati. In tako b d je. Negodovati sem slišala tudi druge gospodinje. Zato prošim, tovariš urednik, zanimajte se in nam v Pomurskem vestniku odgovorite, kako je to, da v Soboti ne uredijo še ene mesnice, ali pa vsaj povečajo kapaciteto obstoječih mesnic.

D. K. M. Sobota

Predvsem nameravajo povečati kapacitete sedanje mesnice na Lendavski cesti. Povečana mesnica bo zajela tudi sedanje gostinske prostore. Urediti nameravajo poseben oddelek za suhe izdelke, oddelek za sekanje mesa itd.

KAM Z OTROCI?

Ulica Stefana Kovača se počasi razvija v pravo soboško magistralo. Novi stanovanjski bloki so vzrastle iz tal kot gobe. Poleg tega, da je ulica zelo prometna, je v tej ulici precej otrok (kije jih pa ni), ki nimajo kam drugam kot na cesto. V parku čez cesto je sicer morda otroško igrišče, ki pa je navadno »zasedeno«. Veasih sem opazil na tem igrišču tudi fante, ki bi jim pristojalo že kaj drugega kot pa gugalnica. Poleg tega je nekaj blokov v omenjeni ulici dobesedno na cesti. Med blokoma nasproti kinodvorane je cesta na vsaki strani bloka. Prva je še od prej, druga pa so si omislili vozniki kar sami: že precej časa vozijo kar čez »dvorišče« (z Ulice Stefana Kovača v Staro ulico). Tako so otroci teh blokov res stalno na cesti. Zanima me, ali je v bližnji ali daljnji prihodnosti mišljen tudi pri blokih na Ulici Stefana Kovača kakšen skromen otroški park oziroma igrišče.

S. L. M. Sobota

Urbanistična zasnova Ulice Stefana Kovača predvideva tudi ob blokih v tej ulici otroška igrišča. Tudi glede ceste bo urejeno, čim se bo pričeli z urejanjem okolja navedenih blokov.

Tovariš urednik!

Imam navado, da se povsod, koder pridem, zanimam za imena posameznih ulic. Odkod njihovo ime, kaj je v ulici takega, da je poimenovana po kakem kulturnem, javnem delavcu ali bojevniku. Tako sem pred nedavnim obredel (kljub avgustovski vročini) domala vse soboške ulice. Ustavil sem se nasproti novega hotela »Zvezda« in bral: »Ulica Staneta Rozmana«. Zanimalo me je, kam vodi ta ulica, pa sem kaj hitro ugotovil, da je je prav kmalu konec. Ali ima ta mala uličica kakšno zvezo z življenjem in delom narodnega heroja Staneta Rozmana?

T. Ž. Maribor

Ulica Staneta Rozmana je res malce zapletena, saj ima pravzaprav tri izhode oziroma konce. Od novega bifeja hotela »Zvezda« zavije mimo glasbene šole in se spet vrne na Titovo ulico, medtem ko ima nekako v sredini še podaljšek na Osvetlo ulico. Predvideno je, da bo speljana na tem prostoru nova ulica. Kolikor nam je znano, nima ulica nobene zveze z delom in življenjem Staneta Rozmana.

ALI ZA ODPAD V LJUTOMERU — — —

Tovariš urednik!

Kolikor mi je znano, imajo v vseh večjih krajih odkupne postaje in skladišča odpadnega materiala odmaknena od stanovanjskih zgradb in naselij. Pri tem je očitno izjema samo Ljutomer. Podjetje »Surovina« iz Maribora ima namreč skladišča na dvorišču stanovanjske hiše in so nam cunje ter ostala ropotija v pravo nadlego. V njih pa je pravo leglo mrčesa.

Menim, da ta prostor res ni primeren za te namene, posebno še, ker je v okolici precej otrok, ki kaj radi brskajo in stikajo med staro ropotijo. Kaj menite?

O. K. Ljutomer

Strinjamo se z vašimi trditvami. Prostor, kjer sta zbiralna postaja in skladišče odpadnega materiala za to res ni primeren. Sploh pa se nam zdi čudno, kako so mogli pristojni občinski činitelji dovoliti kaj takega.

POGORELI HLEV NA MOTI BREZ LASTNIKA?

Tovariš urednik!

Vrsto let je že minilo od takrat, ko je pogorel govač hlev na Moti pri Ljutomeru, vendar ga vse do danes ni nihče obnovil. Ko sem se pred nedavnim napotil tam mmo, sem se nemalo začudil. Močno zidovje je že v precejšnji meri razpadlo, v notranjosti pa se je razraslo gmovje in plevel.

Ali to zidovje, ki bi se lahko z majhnim denarjem obnovilo, res nima lastnika. Menim, da je to vprašanje postavljeno toliko bolj upravičeno, ker so ob zidovih tudi primerni silosi in ostale pritlikline.

K. M. G. Radgona

Pogoreli hlev na Moti res že vrsto let čaka lastnika, da ga bo obnovil. Izgleda pa, da bo moral še čakati, da ga bodo potem zavarovali kot zgodovinski spomenik...

POSREDUJE

Pred vhodom na razstavišne prostore Avstrijskega lesnega sejma v Celovcu so si obiskovalci z zanimanjem ogledovali leseno pošast, ki je podobna onim iz pravljic. Ta pošast je bila za vsakogar toliko bolj zanimiva, ker jo je v glavnem oblikovala narava. Le glavo so nekoliko oblikovali. (Foto: J. Stolnik)

S. K.

MENJALNI POUK

Na obeh osnovnih šolah v M. Soboti bodo v bodočem šolskem letu uvedli 14 dnevni menjalni pouk.

»Želim, da vpišete mojega otroka v dopoldanski oddelek, ker se dopoldne laže in zato več nauči kot popoldne!«

— S takimi upravičenimi željami prihajajo starši leto za letom, ko se odpro šolska vrata. Za pa mnogim od njih ni mogoče ustreči, ker je na obeh soboških osnovnih šolah premalo prostora, da bi lahko prišli vsi učenci v dopoldansko izmeno. Učiteljski zbori so morali dati prednost otrokom tistih staršev, ki so bili zaposleni dopoldne, doma pa bi bili njihovi otroci v tem času prepuščeni sami sebi.

Ta in še nekateri drugi socialni in tudi zdravstveni razlogi so vpli-

vali na razpored poedinih učencev običajno za vsa leta šolanja. Tako je določeno število učencev moralo obiskovati vsa šolska leta le popoldanski pouk, ker niso imeli tehtnejšega razloga za dopoldanskega. Bili so tako vsa leta prikrajšani na svojem prostem času, ki je popoldne pač bolj prijeten kot dopoldne, poznalo pa se je v gotovi meri to tudi na učnem uspehu. Saj je po znanstvenih ugotovitvah delovna storilnost dopoldne večja kot popoldne — tako telesna kot duševna. Starši teh učencev se tudi niso mogli znebiti občutka, da se njihovim otrokom godi krivica, ker morajo hoditi leto za letom popoldne v šolo.

Anketa, ki jo je izvedel učiteljski zbor Osnovne šole II, je pokazala, da je bilo v šolskem letu 1961/62 med

705 učenci le 26 takih, ki so bili dopoldne doma brez varstva, ker sta bila oba starša v službi. Popoldne je bilo takih 29, torej celo več. To v dovoljni meri opravičuje uvedbo menjalnega pouka. Dočim bi prejšnja leta bili ti otroci res prepuščeni sami sebi, imajo sedaj na razpolago Dom pionirkavami Sočič, ki ga je stanovajska skupnost primerno uredila. V tem domu se lahko zbirajo šoloobvezni otroci, katerih starši so zaposleni, od 7. do 17. ure. Tam se lahko tudi učijo in izdelujejo domače naloge, po želji pa dobe za 50 din tudi izdatno kosilo. Tako je letos res lepo preskrbljeno za šolarje, ko so njihovi starši na delu. Stanovajska skupnost bi naj našla tudi ustrezno rešitev za pomoč otrokom pri učenju!

VM

Ljudje s petim čutom

Kdo še ni slišal o Gomili, prijaznem hribu v Slovenskih gorah, na katerem so pred leti postavili velik lesen razgledni stolp, ki ti ob lepem vremenu odpre pogled proti Murski Soboti, čez vse Slovenske gorice, proti Ptuj, Ormožu in daleč v madžarske ravnice!

Toda še dalje kot pogled z Gome je segel glas o Gomili, tem majhnem hrbovskem zaselku, o katerem si pravzaprav niti ne moreš ustvariti prave podobe kolikoli ga je; hiše so se skrile v sadovnjakih in gorah, ki pa jih je letos močno poškodovala toča. Pa vendar je glas o Gomili že nešteto krat vzbudil po etru in preplaval vslo Slovenijo, časopisni stolpci pa so se napolnili — lahko rečemo s ugodnimi ocenami vseh dosedanjih prireditev (kdo bi tudi kritiziral prireditev in delo društva, ko pa je odvisno vse samo do iniciative ljudi, brez težkih proračunskih prispelkov, česar se marsikje nismo vajeni).

Tudi predzadnje nedelje je bilo na Gomili živo. Prostor okrog stolpa, v prijetni senci starih jablan, so napolnili številni gosti od blizu in daleč. Program, ki je trajal približno uro in pol, je bil pester, domač, nevtralen. Vsega je bilo: petja, glasbe, šaljivih točk, ki so jih znali prijetno in neprisljano po domače pobarvati, folklore, originalnih pesmic itd. Ko gledaš takle program in ga primerjaš z nekaterimi »moderniziranimi« prireditvami na račun naše folklorne, se nehoti spomniti na tobo zgodbo o prekleth grabljah.

Turistično društvo Gomila si že dolga leta prizadeva vzbuditi zanimanje širše javnosti za turistične mikavnosti svojega kraja in okolice. Kljub temu, da imajo sorazmerno skromne pripomočke: stolp, daljnogled, knjigo vtisov in točilnico, pa jim ne manjka vztrajnosti in volje, da se — sicer na svojevtrsten način — v nobenem perspekt-

ivnem planu namreč ni zapisano, da bo danih v prihodnjih letih za razvoj turizma na Gomili toliko in toliko milijonov dinarjev investicij, vključno v splošna prizadevanja: razviti naš turizem. K

Juž Makovec

Zopet toča nad našimi kraji

V petek popoldne se je nad nekaterimi kraji našega okraja zopet vsula gosta toča, ki je v precejšnji meri poškodovala polja, posebno še koruso, krompir in ajdo. Med neurjem, ki je trajalo več kot pol ure, je padala toča skoraj v vseh predelih okraja, vendar je povzročila največjo škodo na območju soboške in beltinske občine.

Največje opustošenje je toča povzročila na območju Kupsinec, Gederovec, Sodišinec, Tišine, Beltinec, Murske Sobotne in nekaterih ostalih krajev. Tu je padala toča debela tudi do tri centimetre in močno razcefrala korusne in krompirjeve biljke, precejšnja škoda pa je tudi na ostalih poljščinah. V nekaterih krajih je toča polomila okna in poškodovala strehe. Ponekod

je toča poškodovala polja tudi nad 50 odst.

Strokovnjaki so po toči pregledali polja in ugotovili, da je škoda velika, vendar pa menijo, da bodo posamezne kulture kljub temu lahko dozorele. Res pa je, da bo pridelek precej manjši kot bi lahko sicer bil.

SVEČANOSTI V VEŠČICI IN HRASTJU MOTI

V nedeljo so v Veščici pri Murski Soboti odprli obsežen gasivski dom, ki ima primerne prostore za potrebe gasivskega društva in ostalih vaških organizacij. Na svečanosti so izvedli tudi krajski kulturni program. Udeležba je bila precejšnja. Gasivsko svečanost so imeli v nedeljo tudi v Hrastju Moti. Tam so ob obletnici gasivskega društva razvili društveni prapor.

Breskovi nasadi v Gornjih Petrovcih (Foto Jože O.)

OD TEDNA DO TEDNA

DIVJI LOVEC PRED SODIŠČEM

V zadnjem času so tudi v radgonski občini odkrili nekaj primerov divjega lova, ko so storilci lovili divjad med varstveno dobo ali pa brez potrebnega dovoljenja.

Tako je bil pred Okrajnim sodiščem v Gornji Radgoni dne 14. t. m. obsojen divji lovec A. B. iz Ivanjševcev.

Omenjeni je bil zaloten v lovišču lovske družine Gornja Radgona, ko je ustrelil srnjaka. Obdolženec je na glavni obravnavi dejanje trdovratno zanikal, čeprav so tri priče, zaslišane na glavni razpravi izpovedale, kako so videle obdolženca, da je nesel srnjaka, puško pa je imel razstavljen in skrito pod suknjičem. Obdolženec so puško in srnjaka takoj odvzeli, toda kljub temu je le-ta na obravnavi zanikal, da bi kdaj koli posredoval lovsko puško, da bi lovil divjad ter da bi mu jo kdaj odvzel.

Glede na tehtne dokaze je sodišče obdolženca spoznalo za krivega ter ga obsodilo na tri mesece zapora in odvzem lovske puške. Razen tega pa bo moral A. B. Lovski družini v G. Radgoni plačati odškodnino za ustreljenega srnjaka v znesku 30 tisoč dinarjev.

Opaza se, da se je divji lov precej razširil in to ne samo v radgonski občini, temveč tudi drugod. Kot kaže, se divji lovci ne zavedajo škode, ki jo povzročajo našemu gospodarstvu. Zato je prav, da sodišča za tovrstna kazniva dejanja izreka stroge kazni.

DVE NESREČI V OKOLICI VIDMA

V okolici Vidma ob Ščavnici so imeli v zadnjem času kar dve prometni nesreči. Do prve je prišlo v Biserjanah, kjer sta trčila motorist Peter Kreft iz Biserjan in kolesar Anton Slekovec z Slaptinec. Do nesreče je prišlo zaradi tega, ker se je Anton Slekovec peljal od Vidma proti Biserjanam po levi strani. Ko je pripeljal motorist Peter Kreft, je kolesar nenadoma zavil na desno in tako sta trčila. Anton Slekovec je dobil težje telesne poškodbe, nastala pa je tudi manjša gmotna škoda.

Druga nesreča pa se je zgodila v soboto v Zihlavi, kjer sta trčila motorist Franc Stuhlec iz Bolehnečice in mopedist Franc Veberič. Do trčenja je prišlo, ko je Franc Stuhlec hotel prehiteti avtobus, ne da bi se prepiral, če je cesta prosta. V tem je nasproti pripeljal mopedist Franc Veberič. Večjih poškodb ni bilo, nastala pa je manjša škoda na vozilih.

NEPLAČEVANJE PREŽIVNINE

Pogosti so primeri, da se osebe, ki so bile obsojene s pravno-močniimi sodbami na plačevanje preživitve za osebe, ki so dolžne preživljati, izmikajo preživitvenim obveznostim. Po našem kazenskem zakoniku pa je to kaznivo dejanje.

Okrajno sodišče v G. Radgoni je pred nedavnim obravnavalo tak primer:

F. I. iz Lutve je namerno opustil plačevanje preživitve do svojega, izven zakona rojenega otroka B. V., za katerega je bil dolžan plačevati otrokovi materi H. V. iz Zepovec po 2.500 dinarjev mesečne preživitve.

Obdolženec se je na glavni obravnavi zagovarjal, čes, da preživitve ni plačeval zato, ker je bil brez zaposlitve, pač pa da se zaveda, da bi bil preživitveno dolžan plačevati. Sodišče je ugotovilo, da je obdolženec zdrav in za delo sposoben ter bi zlahka našel zaposlitev in tako v redu izpolnjeval svoje preživitvene obveznosti.

Sodišče je obdolženca obsodilo za to kaznivo dejanje na 1 mesec in 15 dni zapora pogojno za dobo dveh let in z drugim pogojem, da v določenem roku poravnava preživitveno. V kolikor pa obdolženec v danem roku ne bo poravnal zaostale preživitve, bo sodišče lahko preklicalo pogojno obsodbo.

Z NOŽEM ZABODEL OČETA

Istega dne se je pred Okrajnim sodiščem v G. Radgoni zagovarjal F. K. iz Zbigovca zaradi kaznivnega dejanja lahke telesne poškodbe povzročene z nevarnim orodjem.

Obdolženec je koncem meseca junija med prepričkom z mesarskim nožem vrezal svojega očeta F. K. v levo roko in mu tako povzročil 12 cm dolgo rano.

Na glavni obravnavi je bilo ugotovljeno, da sta bila oba, tako obdolženec kot njegov oče v času zgoraj navedenega primera vinjena ter je prišlo med njima do prepira. Obdolženec se je pred sodiščem skliceval na silobran, vendar pa je sodišče ugotovilo, da v omenjenem primeru niso bili podani elementi silobrane ter je obdolženca spoznalo za krivega in ga obsodilo na 4 meseca zapora.

Pri odmeri kazni je sodišče upoštevalo kot oteževalno okolščino, da je bil obdolženec že kaznovan za istovrstno dejanje, ko je v prepiru s kuhinjskim nožem povzročil svoji ženi vrezino na roki. Kot oteževalno okolščino pa je sodišče upoštevalo skrb obdolženca za tri nedoletne otroke, priznanje in ker ga je oče izrazil tem, da ga je predhodno udaril z ročajem sekire.

STRELA GA JE UBILA

Med neurjem, ki je divjalo minuli petek nad nekaterimi pomurskimi kraji, je udarila strela tudi v poslopje Martina Smolka v Dragotinčih pri Vidmu ob Ščavnici. Strela je ubila gospodarja Martina Smolka, ki je stal na pragu hleva.

NAŠLI SO UTOPLJENCA

V soboto so izvlekli iz rokava Mure moško truplo. Kmalu so ugotovili, da gre za 22-letnega Stanika Antolina iz Izakovec, ki so ga pogrešali že od 13. avgusta, ko se je odpravil na kopanje.

Mnenja — stališča

Koncesije se končajo tam, kjer se začnejo principi. (H. Macmillan, brit. premier)

Danes imajo pisatelji predozgo razgovore o svojih honorarjih. Če bi slikal portret romanopisca, bi ga naslikal, ko šteje denar. (P. Picasso, fr. slikar)

Atomiški poskusi v stratosferi spominjajo zelo na otroke, ki se igrajo z britvijo. (U. Tanti, namestnik gen. sekretarja OZN)

Nobeno področje izobrazbe ni danes tako zastopano, kot prekalifikacija tistih, ki že imajo neko izobrazbo. (Pedagoški institut Brooklyn)

Obstaja samo en primer, ko si ženska želi da bi bila nekaj mesecev starejša. To je takrat, ko pričakuje otroka. (Dr. D. Jones, zdravnik)

Kar se tiče poročnih obelke, je bela barva še vedno simbol nedolžnosti. Toda vedno bolj poredko vidimo v poročnih urah bele obelke. (P. Carden)

Lahko je biti v poslanski klopi Britanec in pošiljati hrabe besede čez La Manche. Toda, če Velika Britanija ne bo sprejela v Skupino trzišče, bomo ostali osamljeni otok, gospodarstvo pa bo prej nazadovalo, kot ostalo takšno, kot je sedaj. (E. Heat, čuvár pečatov)

Ko sem letel po vesolju, sem si zaželel, da bi takšen mir zavladal tudi med ljudmi na svetu. (J. Gagarin, sovjetski kozmonavt.)

Tudi tako debela je padala...

S SEJE KO BELTINCI

Na nedavni seji KO SZDL Beltinci so razpravljali o akciji za jesensko setev. Sklenili so, da se bodo v to važno gospodarsko akcijo vključili. Predvsem se bo vključila sekcija za kmetijstvo pri KO SZDL, ki bo sklicala tudi informativni posvetovalni sestanek z vsemi kmetovavci.

KO SZDL si tudi prizadeva urediti klubske prostore. Za nakup televizorja je odbor že zbral finančna sredstva, vendar je osnovni problem dobiti primerne prostore. Zamisel je bila, da bi se klubiški prostori uredili tam, kjer je bila prej delavnica strojne pletilnice. Ti prostori so za to primerni, potrebno bi bilo le nekaj sredstev za ureditev vhoda in za nabavo inventarja. Problem je le v tem, da tovarna pletenina Beltinka uporablja te prostore za skladišče. KO SZDL je mnenja, da je začasna rešitev v tem, da gasivsko društvo odstopi eno garažo tovarni pletenini za skladišče. To sicer ne bi bila trajna rešitev,

ker bo z ozirom na razširitev proizvodnje tovarna pletenina prej ali slej morala zgraditi primerne prostore za skladišča v bližini tovarniških prostorov.

Beltinska mladina se nima kje sestajati. Začasno so seje odbora in članski sestanki v prostorih gostilne Zvezda, kar je umevno, da to ne spada tja. Kot vse kaže pa tudi ta prostor ne bo na razpolago, ker bo podjetje rabilo prostore za sebo, predvsem sedaj v lovski sezoni.

Na KG Beltinci je sejna soba, ki je bolj poredko zasedena, zato bi kazalo tudi tu potrkati na vrata.

S tem, da bi začeli s klubskim načinom kulturno-prosvetnega življenja bi kulturno-prosvetna dejavnost ponovno oživela, medtem ko že 3 leta spi — spanje pravičnega.

A. H.

vano, da so taka območja urbanizirano zaključena celota in da bodo omogočala glede na razporeditve območja, število prebivalcev in materialne ter druge pogoje ureditve nalog krajevnih skupnosti.

Kakor je razvidno iz statuta krajevnih skupnosti, bi le-te delovale v povezavi s pristojnimi organi občinskega ljudskega odbora. Njihova naloga pa bo predvsem najtesnejše sodelovanje s področnimi krajevnimi odbori So-

lženim predstavnikom v odborih krajevnih skupnosti. Da bi pa lahko občinski organi zaradi pravične presoje potreb in upravičenosti raznih služb, ki jih bodo krajevnne skupnosti organizirale same, imeli tudi sodelujočo vlogo, naj bi pristojni občinski organi za ustanovitve takih služb krajevnim skupnostim dajali tudi svoj pristanek.

Skupnosti naj bi skrbale tudi za izboljšanje komunalnih dejavnosti t. j. za izboljšanje vzdrže-

ganizirana skrb za predšolsko vzgojo otrok in za pošolsko vzgojo državljanov. Zato naj bi krajevnne skupnosti v sodelovanju s sodnimi organizirale vrtce in druge oblike vzgoje, zavetišča za predšolske otroke; za odrasle pa naj bi organizirale razne tečaje, predavanja in podobne oblike izobraževanja.

Zdravstveno in higiensko stanje je v mnogih vaseh še slabo. Zato naj bi za odpravo zdravstvenih in higienskih nepravilnosti skrbela skupnosti same, če pa pri tem ne bi uspeli, naj bi predlagale ukrepe pristojnim občinskim organom.

Skupnosti naj ne stremijo za tem, da bi si ustvarjale velike materialne oz. finančne koristi. Zaradi tega pa, da bi bilo finančno poslovanje vsikajeno, je potrebno, da se vsa sredstva, ki jih s svojim poslovanjem pridobi krajevna skupnost, nalaga pri pristojni banki. Iz teh sredstev se nato krijejo osebni dohodki delavcev

posameznih služb ter drugih finančnih izdatkov. Osebnih dohodkov bi naj izdatki osebne službe obračunaval odbor krajevnne skupnosti.

Obracunavanje osebnih dohodkov delavcev servisnih služb naj bi reguliral pravilnik o osebnih dohodkih, ki bi ga podpisal odbor krajevnne skupnosti. Tega pa naj bi potrdil pristojni svet Oblo. Pravilnik bi moral biti osnovan na ekonomsko upravičenih merilih za obračun osebnih dohodkov. Njegova podlaga pa morajo biti predvsem pravilne kalkulacije posameznih servisnih uslug in storitev.

Delovna razmerja naj bi bila z delavci servisnih služb vsakdanje na glade na čas zaposlitve in na rok tako, da bi se naj ustanavljala trajna in začasna delovna razmerja in to ves ali delni delovni dan, kar naj bi bilo odvisno predvsem od značaja uslug, ki jih servis opravlja.

Mandatna doba odbora skupnosti naj bi trajala dve leti. Sredstva, ki bi jih vsako leto ustvarile krajevnne skupnosti, t. j. čisti dohodek, naj bi se pred razpustom odbora le-ta razdelili za izboljšanje svojih servisnih in drugih služb.

Franček Drvarič

O krajevnih skupnostih

dialistične zveze in drugimi množičnimi organizacijami.

Da bi lahko krajevnne skupnosti ureditve svoje naloge, jim je potrebno omogočiti zbiranje raznih prostovoljnih prispevkov na svojem območju in organiziranje prireditev. S tem bi krajevnne skupnosti dosegle določene materialne pogoje za svoje delo.

Krajevnne skupnosti naj bi organizirale razne servise in druge službe. Organizacijo dela naj bi državljanji prepustili svojim izvo-

vanja vaških cest, poti in podobno. Skrbela naj bi za vzdrževanje raznih komunalnih naprav in objektov po vaseh kot so: otroški vrtci, parki itd.

Naloge krajevnne skupnosti naj bi bile predvsem naslednje:

Organiziranje in ustanavljanje uslužnostno storitvenih servisov kot so n. pr. čevljarske, mizarske, kovaške, frizerske, kolarske in druge storitve. Taksi servisi naj bi opravliali samo manjša popravila.

V nekaterih vaseh tudi ni or-

Povečanje sodobne proizvodnje

(Nadaljevanje s 1. strani)

Vendar pa kmetijske gospodarske organizacije ob tem ne smejo biti brezskrbne, kajti nekateri pridelovalci semenkega blaga so za dobavo semen že pogodbeno vezani z ostalimi okraj. Slovenije.

Za sedaj še ni točno znano, koliko gnojil bo potrebnih za letošnje setev. Za ilustracijo naj navedemo, da smo lani porabili 1200 vagonov raznih gnojil. Za sedaj je očitno, da se bo potrošnja umetnih gnojil najmanj podvojila, seveda, če bodo sprejeti odloki o agrotehničnem minimumu v predvidenem obsegu. Samo v soboški občini bodo v tem primeru letos porabili trikrat več gnojil kot lani.

Ob koncu še nekaj o oblikah kooperacije. Zadruga bodo letos začele uveljavljati nove izpopolnjene oblike pogodbenega sodelovanja. Okvirna navodila za vrste kooperacije so že izdelana, vendar jih bodo posamezne kmetijske organizacije prilagajale svojim specifičnim pogojem. Bistvo teh oblik kooperacije je v tem, da zadruga kar v največji meri vodijo tehnološke postopke, usluge pa, kjer je to le mogoče, obračunavajo v naturi.

-js-

S skupnimi napor

(Nadaljevanje s 1. strani)

ma 30 q. Lep primer, kaj se da doseči tudi na zemljiščih zasebnih proizvajalcev, je letošnji kompleks v Dol. Bistrici, kjer je bil povprečni hektarski donos pšenice 55 q.

Površine v socialističnem sektorju so še premajhne, zato je bilo poudarjeno, da je treba pospešiti širjenje socialističnega sektorja z najemanjem in odkupom zemlje, hkrati pa izkoristiti vse možnosti za povečanje kmetijske proizvodnje, da se razširi kooperacijska proizvodnja na večje površine. S tem v zvezi so poudarili tudi važnost odlokov o agrotehničnem minimumu, ki je za razmere v beltinski občini potreben, zato je treba odlok z vslo doslednostjo uveljaviti, ker z izvajanjem predpisanih agrotehničnih ukrepov brez dvoma zagotavljamo večjo proizvodnjo, le v izvajanje je treba vnesti več doslednosti, organiziranosti in reda. Ob tem je bil poudarek vloge Oblo ter pomen stalnega dela in važnost enotnih stališč vseh organov v komun.

A. H.

Zimski plašči — izdelek težke konfekcije v M. Soboti

Tovarna »Mura« — obrat Težke konfekcije pravi za letošnje zimsko sezono nekaj novosti. Ena izmed takih novosti so zimski plašči in sicer moški in ženski. Ženski plašči v glavnem izdelujejo iz moherja — čelbina in to v več barvah in nijansah, moške plašče pa v glavnem iz velurja. Kakor ženski tako tudi moški plašči so krojeni v sportni in klasični obliki.

Kot smo zvedeli, bodo plašči v prodaji že okrog 15. septembra in sicer skoraj v vseh manufakturnih trgovinah. Ker pa bo tovarna »Mura« v kratkem odprla nov lokal v bivši trgovini »Borovo«, bo prav gotovo zimskih plaščev in ostale lahke in težke konfekcije v prodaji dovolj.

Zimski ženski plašč, ki ga prikazuje manekenka, je izdelan iz moherja — čelbina. Posebnost plašča je ovratnik, ki je ločen od plašča in se lahko nosi v različnih oblikah.

Moški zimski plašč, ki ga vidimo na naši sliki, je izdelan iz velurja.

KAKO OMILITI stanovanjsko stisko

Letošnje razprave o stanovanjski problematiki v Murski Soboti so ponovno opozorile na izredno pomanjkanje stanovanj. Se vedno primanjkuje okrog 500 stanovanj, letni prirastek potreb pa znaša 200 stanovanj. Če bi torej hoteli sezidati v desetih letih toliko stanovanj, kolikor jih rabimo, bi bilo to letno 200 novih stanovanj. Doslej smo zgradili letno povprečno 100 stanovanj. Vstete so seveda tudi zasebne gradnje.

Očitno je, da je treba vlagati v stanovanjsko izgradnjo mnogo več kot doslej. Znano je, da vlagajo v stanovanjsko izgradnjo:

1. stanovanjski sklad — sredstva stanovanjskega prispevka in amortizacije zgradb.
2. podjetja in ustanove iz sredstev skladov skupne porabe odnosno proračunov;
3. v manjši meri posamezni stanovanjski interesi.

Sredstva skladov so omejena in ni nobenih izgledov, da bi se povečala. Možnosti je torej treba iskati drugje.

TRJE KRITERIJI

Prvič: Vsak, kdor potrebuje stanovanje, naj da določen delež v denarju ali materialu. Drugič: tisti, ki so stanovanja že dobili, naj bi v bodoče prav tako plačevali primeren delež, predvsem oni, ki imajo večje mesečne prejemke. Tretjič: Tudi ostali člani delovnih kolektivov naj po svo-

jih močeh podprejo stanovanjsko izgradnjo in sicer tako, da dajo namensko notranje posojilo.

Akcijski bi bila pomembna predvsem v naslednjih letih, ko naša podjetja še ne bodo uspela vlagati tolikšnih sredstev za stanovanjsko izgradnjo.

Pristojni organi pri občinskem ljudskem odboru so poslali vsem kolektivom podrobna navodila glede organizacije nadaljnje stanovanjske izgradnje. Zato naj se vsi zainteresirani pozanimajo kar v podjetju.

Tudi brigadirji so včasih slabe volje (ali pa niso pripravljani na reporterjeve muhe). (Foto: Jože O.)

Žena - dom - družina

MINERALI (RUDNINE)

Minerali niso hranilna, niti pogonska snov, vendar so zelo važni za krepak razvoj telesa (kosti, zobovja) in za pravilen potek življenjskih procesov. Pomanjkanje teh snovi povzroča motnje v zdravstvenem stanju in razvoju ter postaja osnova za obolenje z invalidnostjo. Posledica pomanjkanja mineralov se pojavlja na koži, pri dojenčku, otrocih, v času nosečnosti in pri starih ljudeh.

Vloga mineralov ali rudninjskih snovi je različna. Ti se nahajajo kot sestavni deli kosti in zobovja (kalcij, fosfor, magnezij), nadalje v mišicah, krvnih in drugih celicah (fosfor, železo, žveplo). Vloga mineralov lahko razdelimo v tri funkcije: in sicer dajejo trdnost kostem, podpirajo organske funkcije, na primer, železo sestavlja krvno barvilo (hemoglobin). Zadnja funkcija mineralov pa je, da prehajajo v tkivne tekočine in sodelujejo v regulaciji oziroma tona.

NATRIJ — v spoju s klorom je kuhinjska sol. Prisoten je v vseh telesnih tekočinah. Izločanje teh snovi moramo nadoknaditi dnevno z uživanjem hrane, ki vsebuje sol.

KALIJ — se nahaja v celicah. Če pride do močnega pada količine kalija v človeškem organizmu, je lahko ta življenjsko ogrožen. Nastopi takozvana acidotična, to je povečana količina kisline v telesu.

POSFOR IN KALCIJ — sodelujeta pri gradnji kosti in zobovja. Pomanjkanje kalcija v telesu povzroča rahitis. Da se ta pravočasno prepreči, se že v nosečnosti priporoča uživanje živil, ki vsebujejo dosti kalcija. Največ kalcija se nahaja v mleku (v 1 litru mleka 1,3 gr), v mlečnih izdelkih, nadalje ohrovtu, leči, korenčku itd.

JOD — se največ nahaja v mišicah in v ščitni žlezi. Jod je nujno potreben za fizično in duševno zdravje in pravilen razvoj organizma. Največ joda se nahaja v ribjem olju in morskih ribah.

ZELEZO — 75 odst. železa se nahaja v krvi. Kot sestavni del rdečih krvnih teles sodeluje pri transportiranju kisika.

FLUOR — Telo sprejema fluor iz pitne vode. Fluor ščiti zobovje pred gnilobo. Tako v nekaterih deželah pitni vodi dodajajo fluor. Mineralne snovi so še baker, magnezij, cink, kobalt in nikel.

NEKAJ PRATIČNIH NASVETOV

Mastne madeže na desnatirani ali enobitni svileni obleki lahko očistite na sledeči način: madeže posipajte s talkom, nakar preko tega položite čisto polo pivnika in nato s segretim likalnikom prelijte. Talk in toplota pripomoreta, da pivnik vsrka maščobo. V kolikor je madež še ostal oziroma ni povsem izginil, postopek ponovite še enkrat. Na koncu s mehko krtačo odstranite talk.

Da boste lažje očistili usnjene ovitke na knjigah, jih zdrgnite z bencinom, kateremu ste dodali nekoliko kapljic terpentina. Za čiščenje morate uporabljati čisto belo krpo in ves postopek delati čim dalj od toplote, ker se bencin razliva. Na koncu še ovitek zdrgnite s čisto vato, pustite, da se ovitek posuši in šele nato položite knjigo na knjižno polico.

Morska voda je priporočljiva tudi za mastne lase, ker odvzema maščobo. V vsakem primeru pa je potrebno las pred spanjem izprati z deževnico.

V kolikor pa so lasje barvani, ni nikakor priporočljivo zmleti jih v morski vodi. Kajti voda in sonce odvzamata barvo ter lasje pričnejo lomiti in postanejo krhki.

Kuhinjsko sol lahko uporabimo tudi v čistilne namene. Z nje lahko soljo lahko dobro očistimo mastne madeže na usnjenih predmetih. Priporočljivo je navlaženo sol pustiti na madežu dva dni, nakar odstranite sol z vlažnim detrgentom, zdrgnite vso površino s terpentinom, nakar še nazadnje zdrgnite s pasto za čiščenje usnja.

Ženskih telet vzrejenih od krav KG Rakica v dobi od rojstva do starosti 4-6 mesecev. Posamezne skupine ženskih telet so prirastale od rojstva 714 do 947 žive telet na dan, posamezne skupine moških telet pa povprečno od 782 do 989 žive telet na dan. Teleta so bila hranjena povprečno do 14. tedna starosti s posnetim mlekom, oz. posnetim mlekom v prahu, pomešanem v koncentratu. Koncentrat in seno so dobivala na voljo, od 5.-6. oz. 7. tedna dalje pa jim je dana na voljo tudi silaža.

V pitlišču v Murski Soboti prirastajo nakupljena teleta v času od nabave do 3 mesecev povprečno 650 g žive teže na dan. Teleta so prosta v boksih, dobivajo pa štartir po volji, vodo in seno ter 3 do 4 tedne po nabavi silažo po volji.

Od 3-6 mesecev stara teleta, ki dobivajo odmerjeno količino koncentrata in seno ter silažo na voljo, prirastajo v istem pitlišču povprečno od 920 — 1.040 g žive teže na dan, 6 do 9 mesecev stare živali v pitanju pri isti tehnologiji s povprečno od 2 do 3 kg koncentrata prirastajo povprečno od 1.100-1.180 g žive teže na dan. Živali so privezane.

(Nadaljevanje prihodnje)

POLETNO POTEKANJE »POLETNO POTEKANJE

Od Petrovec do Pavlovec

Eno resno pismo in tri šaljive zgodbe — Delu čast in oblast — Mož, ki ni povedal svojega imena, je bil novinar — Prebeg čez »mejo« — Reportaža, pisana stoje (v avtobusu) in sede (v železniški čakalnici) — Dodatek: komedija v več dejanjih — Posebni dodatek: Birokracija na dopustu.

Pisem vam pretreseno. Pretresla me je namreč vožnja od Gornjih Petrovec do Pavlovec, ki pa so jo v sosednjem okraju in sem tja potoval le, da lahko svoji reportaži dam zveneč naslov (kot si jih dajejo nekatera naša podjetja). Da pa ne bom dolgozvečen, vas popeljem kar v Gornje Petrovice, kjer bo začel reportažo. Prijazen kraj z griči in upanjem na skorajšno novo prometno zvezo se v zgodovinskih virih omenja že leta 1411. Ima gotovo cerkvice sv. Trojice, ki je lepo vidna od novega turističnega doma. Naočrog po gričih so breskovi nasadi. »Pa kaj kradete breskve,« pobaram čuvaja, ki se naslanja na palico sprejema med nasadi. »O, krademo, krademo, deca.« »Pa vi pazite,« mu pravim. »Ja, ja, pa, strof je, če kdo utrta breskev,« mi pravi, »podnevi 38, ponoči 245 dinarjev za breskev,« mi odvrne.

Ce je tako, pa potujmo raje dalje. Kar z vlakom, saj ni tako hudo. »Vraga ne,« mi pravi potnik in verjetno bo njegova obveščala. Ce gledamo skozi okno, se nam nudi lep razgled: gozdovi, polja, travniki, gozdovi, le da je ponekod gozd nekoliko preveč izkrcen, novih nasadov pa je bolj malo. Pa gozd ne raste hitro, hitreje rastejo nove hiše, tudi v Makovcih, kjer lahko vidiš za vas malce nevsakdanje novogradnje, lepe, moderne stavbe.

Prepotoval sem vso deželo, bil trikrat proglašen za prevratnika in sedemkrat za norca, božastnika in shicofrenika, osemindesetkrat so me kamenjali in petkrat zaprli v stranišče. Kljub temu sem ostal zvest svoji ideji.

Proti koncu poti, prav pod jesen je že bilo, prve hruške so že padale in učitelji so si pripravljali dolge papirje za pisanje honorarnih ur, sem ga zagledal. Bilo je popoldne, ko so že vsi delavci odhiteli na svoja polja. Le on je še delal v delavnici. Čepel je za strojem, ves sključen in zavzet z delom, pri tem pa si je veselo prepeval, kako lepo je na lopat in krampov, ki so drugače služili nekaterim za oporo.

Proti koncu poti, prav pod jesen je že bilo, prve hruške so že padale in učitelji so si pripravljali dolge papirje za pisanje honorarnih ur, sem ga zagledal. Bilo je popoldne, ko so že vsi delavci odhiteli na svoja polja. Le on je še delal v delavnici. Čepel je za strojem, ves sključen in zavzet z delom, pri tem pa si je veselo prepeval, kako lepo je na lopat in krampov, ki so drugače služili nekaterim za oporo.

Proti koncu poti, prav pod jesen je že bilo, prve hruške so že padale in učitelji so si pripravljali dolge papirje za pisanje honorarnih ur, sem ga zagledal. Bilo je popoldne, ko so že vsi delavci odhiteli na svoja polja. Le on je še delal v delavnici. Čepel je za strojem, ves sključen in zavzet z delom, pri tem pa si je veselo prepeval, kako lepo je na lopat in krampov, ki so drugače služili nekaterim za oporo.

Proti koncu poti, prav pod jesen je že bilo, prve hruške so že padale in učitelji so si pripravljali dolge papirje za pisanje honorarnih ur, sem ga zagledal. Bilo je popoldne, ko so že vsi delavci odhiteli na svoja polja. Le on je še delal v delavnici. Čepel je za strojem, ves sključen in zavzet z delom, pri tem pa si je veselo prepeval, kako lepo je na lopat in krampov, ki so drugače služili nekaterim za oporo.

Proti koncu poti, prav pod jesen je že bilo, prve hruške so že padale in učitelji so si pripravljali dolge papirje za pisanje honorarnih ur, sem ga zagledal. Bilo je popoldne, ko so že vsi delavci odhiteli na svoja polja. Le on je še delal v delavnici. Čepel je za strojem, ves sključen in zavzet z delom, pri tem pa si je veselo prepeval, kako lepo je na lopat in krampov, ki so drugače služili nekaterim za oporo.

Proti koncu poti, prav pod jesen je že bilo, prve hruške so že padale in učitelji so si pripravljali dolge papirje za pisanje honorarnih ur, sem ga zagledal. Bilo je popoldne, ko so že vsi delavci odhiteli na svoja polja. Le on je še delal v delavnici. Čepel je za strojem, ves sključen in zavzet z delom, pri tem pa si je veselo prepeval, kako lepo je na lopat in krampov, ki so drugače služili nekaterim za oporo.

Proti koncu poti, prav pod jesen je že bilo, prve hruške so že padale in učitelji so si pripravljali dolge papirje za pisanje honorarnih ur, sem ga zagledal. Bilo je popoldne, ko so že vsi delavci odhiteli na svoja polja. Le on je še delal v delavnici. Čepel je za strojem, ves sključen in zavzet z delom, pri tem pa si je veselo prepeval, kako lepo je na lopat in krampov, ki so drugače služili nekaterim za oporo.

Proti koncu poti, prav pod jesen je že bilo, prve hruške so že padale in učitelji so si pripravljali dolge papirje za pisanje honorarnih ur, sem ga zagledal. Bilo je popoldne, ko so že vsi delavci odhiteli na svoja polja. Le on je še delal v delavnici. Čepel je za strojem, ves sključen in zavzet z delom, pri tem pa si je veselo prepeval, kako lepo je na lopat in krampov, ki so drugače služili nekaterim za oporo.

Proti koncu poti, prav pod jesen je že bilo, prve hruške so že padale in učitelji so si pripravljali dolge papirje za pisanje honorarnih ur, sem ga zagledal. Bilo je popoldne, ko so že vsi delavci odhiteli na svoja polja. Le on je še delal v delavnici. Čepel je za strojem, ves sključen in zavzet z delom, pri tem pa si je veselo prepeval, kako lepo je na lopat in krampov, ki so drugače služili nekaterim za oporo.

Proti koncu poti, prav pod jesen je že bilo, prve hruške so že padale in učitelji so si pripravljali dolge papirje za pisanje honorarnih ur, sem ga zagledal. Bilo je popoldne, ko so že vsi delavci odhiteli na svoja polja. Le on je še delal v delavnici. Čepel je za strojem, ves sključen in zavzet z delom, pri tem pa si je veselo prepeval, kako lepo je na lopat in krampov, ki so drugače služili nekaterim za oporo.

Proti koncu poti, prav pod jesen je že bilo, prve hruške so že padale in učitelji so si pripravljali dolge papirje za pisanje honorarnih ur, sem ga zagledal. Bilo je popoldne, ko so že vsi delavci odhiteli na svoja polja. Le on je še delal v delavnici. Čepel je za strojem, ves sključen in zavzet z delom, pri tem pa si je veselo prepeval, kako lepo je na lopat in krampov, ki so drugače služili nekaterim za oporo.

Proti koncu poti, prav pod jesen je že bilo, prve hruške so že padale in učitelji so si pripravljali dolge papirje za pisanje honorarnih ur, sem ga zagledal. Bilo je popoldne, ko so že vsi delavci odhiteli na svoja polja. Le on je še delal v delavnici. Čepel je za strojem, ves sključen in zavzet z delom, pri tem pa si je veselo prepeval, kako lepo je na lopat in krampov, ki so drugače služili nekaterim za oporo.

Proti koncu poti, prav pod jesen je že bilo, prve hruške so že padale in učitelji so si pripravljali dolge papirje za pisanje honorarnih ur, sem ga zagledal. Bilo je popoldne, ko so že vsi delavci odhiteli na svoja polja. Le on je še delal v delavnici. Čepel je za strojem, ves sključen in zavzet z delom, pri tem pa si je veselo prepeval, kako lepo je na lopat in krampov, ki so drugače služili nekaterim za oporo.

Proti koncu poti, prav pod jesen je že bilo, prve hruške so že padale in učitelji so si pripravljali dolge papirje za pisanje honorarnih ur, sem ga zagledal. Bilo je popoldne, ko so že vsi delavci odhiteli na svoja polja. Le on je še delal v delavnici. Čepel je za strojem, ves sključen in zavzet z delom, pri tem pa si je veselo prepeval, kako lepo je na lopat in krampov, ki so drugače služili nekaterim za oporo.

Proti koncu poti, prav pod jesen je že bilo, prve hruške so že padale in učitelji so si pripravljali dolge papirje za pisanje honorarnih ur, sem ga zagledal. Bilo je popoldne, ko so že vsi delavci odhiteli na svoja polja. Le on je še delal v delavnici. Čepel je za strojem, ves sključen in zavzet z delom, pri tem pa si je veselo prepeval, kako lepo je na lopat in krampov, ki so drugače služili nekaterim za oporo.

Proti koncu poti, prav pod jesen je že bilo, prve hruške so že padale in učitelji so si pripravljali dolge papirje za pisanje honorarnih ur, sem ga zagledal. Bilo je popoldne, ko so že vsi delavci odhiteli na svoja polja. Le on je še delal v delavnici. Čepel je za strojem, ves sključen in zavzet z delom, pri tem pa si je veselo prepeval, kako lepo je na lopat in krampov, ki so drugače služili nekaterim za oporo.

Proti koncu poti, prav pod jesen je že bilo, prve hruške so že padale in učitelji so si pripravljali dolge papirje za pisanje honorarnih ur, sem ga zagledal. Bilo je popoldne, ko so že vsi delavci odhiteli na svoja polja. Le on je še delal v delavnici. Čepel je za strojem, ves sključen in zavzet z delom, pri tem pa si je veselo prepeval, kako lepo je na lopat in krampov, ki so drugače služili nekaterim za oporo.

Proti koncu poti, prav pod jesen je že bilo, prve hruške so že padale in učitelji so si pripravljali dolge papirje za pisanje honorarnih ur, sem ga zagledal. Bilo je popoldne, ko so že vsi delavci odhiteli na svoja polja. Le on je še delal v delavnici. Čepel je za strojem, ves sključen in zavzet z delom, pri tem pa si je veselo prepeval, kako lepo je na lopat in krampov, ki so drugače služili nekaterim za oporo.

Proti koncu poti, prav pod jesen je že bilo, prve hruške so že padale in učitelji so si pripravljali dolge papirje za pisanje honorarnih ur, sem ga zagledal. Bilo je popoldne, ko so že vsi delavci odhiteli na svoja polja. Le on je še delal v delavnici. Čepel je za strojem, ves sključen in zavzet z delom, pri tem pa si je veselo prepeval, kako lepo je na lopat in krampov, ki so drugače služili nekaterim za oporo.

Proti koncu poti, prav pod jesen je že bilo, prve hruške so že padale in učitelji so si pripravljali dolge papirje za pisanje honorarnih ur, sem ga zagledal. Bilo je popoldne, ko so že vsi delavci odhiteli na svoja polja. Le on je še delal v delavnici. Čepel je za strojem, ves sključen in zavzet z delom, pri tem pa si je veselo prepeval, kako lepo je na lopat in krampov, ki so drugače služili nekaterim za oporo.

Proti koncu poti, prav pod jesen je že bilo, prve hruške so že padale in učitelji so si pripravljali dolge papirje za pisanje honorarnih ur, sem ga zagledal. Bilo je popoldne, ko so že vsi delavci odhiteli na svoja polja. Le on je še delal v delavnici. Čepel je za strojem, ves sključen in zavzet z delom, pri tem pa si je veselo prepeval, kako lepo je na lopat in krampov, ki so drugače služili nekaterim za oporo.

Proti koncu poti, prav pod jesen je že bilo, prve hruške so že padale in učitelji so si pripravljali dolge papirje za pisanje honorarnih ur, sem ga zagledal. Bilo je popoldne, ko so že vsi delavci odhiteli na svoja polja. Le on je še delal v delavnici. Čepel je za strojem, ves sključen in zavzet z delom, pri tem pa si je veselo prepeval, kako lepo je na lopat in krampov, ki so drugače služili nekaterim za oporo.

Proti koncu poti, prav pod jesen je že bilo, prve hruške so že padale in učitelji so si pripravljali dolge papirje za pisanje honorarnih ur, sem ga zagledal. Bilo je popoldne, ko so že vsi delavci odhiteli na svoja polja. Le on je še delal v delavnici. Čepel je za strojem, ves sključen in zavzet z delom, pri tem pa si je veselo prepeval, kako lepo je na lopat in krampov, ki so drugače služili nekaterim za oporo.

Proti koncu poti, prav pod jesen je že bilo, prve hruške so že padale in učitelji so si pripravljali dolge papirje za pisanje honorarnih ur, sem ga zagledal. Bilo je popoldne, ko so že vsi delavci odhiteli na svoja polja. Le on je še delal v delavnici. Čepel je za strojem, ves sključen in zavzet z delom, pri tem pa si je veselo prepeval, kako lepo je na lopat in krampov, ki so drugače služili nekaterim za oporo.

Proti koncu poti, prav pod jesen je že bilo, prve hruške so že padale in učitelji so si pripravljali dolge papirje za pisanje honorarnih ur, sem ga zagledal. Bilo je popoldne, ko so že vsi delavci odhiteli na svoja polja. Le on je še delal v delavnici. Čepel je za strojem, ves sključen in zavzet z delom, pri tem pa si je veselo prepeval, kako lepo je na lopat in krampov, ki so drugače služili nekaterim za oporo.

Proti koncu poti, prav pod jesen je že bilo, prve hruške so že padale in učitelji so si pripravljali dolge papirje za pisanje honorarnih ur, sem ga zagledal. Bilo je popoldne, ko so že vsi delavci odhiteli na svoja polja. Le on je še delal v delavnici. Čepel je za strojem, ves sključen in zavzet z delom, pri tem pa si je veselo prepeval, kako lepo je na lopat in krampov, ki so drugače služili nekaterim za oporo.

SONCA lahko igra polpikoliki sobski vrtnikar. V eni roki naj ima kangelco, v drugi pa XII. plačilni razred z dodatki.

DENARNICA je statist. Igra jo lahko jetik, ki naj ima prazen, volst glas.

STRANSKE VLOGE so le iluzorne. FINANCNE ČINITELJE lahko izrežemo iz kartona ali iz navadnih zapisnikov in jih kot ptičja strasila obesimo v ozadju na kulisle. ZGANJICA nastopa s svojim značilnim vonjem, SEZONCI pa s petjem. Lahko uporabimo tudi magnetofon ali pokvarjene plošče iz soboške Opremo-tehne.

I. dejanje
Na oder stopi glavna oseba Vlak, po možnosti v sajadi opravi. Močno naj sopiha, nato zaškrpi, se sunkoma ustavi, tako, da pade potnik z njegovega hrbita na tla prav na nos. Iz daljave kliče »Moščanci!«
Potnik: »Hudiča!«
Vlak: »Prvi nisi, zadnji ne na svetu.«

August: (Poškropi s kangelco.) Cesar: (Mima v ozadju.)
Financi činitelji se zamajajo in nekateri popadajo na tla.

II. dejanje
V ozadju joka denarnica. Tolaži jo cesar Franc Jožef.
Potnik: (Maha s sindikalno vozovnico) »Do Barbata, prosim!«
Postaja M. Soboti: Se zamaje in zastoka. »Ko sem bila še mlada...«
Trije ali štirje finančni činitelji naj zardijo (to dosežemo z odrskimi lučmi). Eden naj krepko, z močnim treskom pade na oder. V ozadju prepeva sezoni. Na postaji naj strumno raste trava.

BIROKRACIJ NA DOPUSTU

Nekoč je živel sveti Birokracij. Bil je tako ploden, da je zapustil več potomcev, kot vsi ostali svetniki skupaj. Ti potomci so se še dalje razmnoževali. Ko jih je bilo dovolj, so ustanovili društvo »Birokracija«.

Rod birokratov je bil zelo trdoživ. Niso ga ugonobili ne kmečki panti ne agrarna reforma. Niti pantakan mu ni mogel do živga.

Tudi v Pametnovcih je živel tak Birokracij. Bil je šef in pol, kot pravimo, »bog in batina«. Pa so bili Pametnovci zares pametni in ko jih je tretjič spodil v Soboti po kolesu, so rekli »Stoj!«
Ker se ga niso mogli drugače rešiti, so ga poslali na dopust, kjer je lahko imel opravka z ostalimi Birokracijami na železnici, v turističnih domovih, gostiščih in drugod. Kako se je spoznaval z njimi, nas trenutno ne zanima.

Kako pa so medtem živeli Pametnovci? Imenitno. Če je kdo prišel na urad, so mu takoj rešili prošnjo. Z vsakim, ki je imel težave, so se lepo pogovorili, mu ponudili stol in če je kdo prišel zares od daleč, so mu pri čakalju dali prednost. Vladala je splošna demokracija, vsačani so bili zadovoljni s svojimi uradi in pisarnami, ter niso po nepotrebnem zabijali dragocene časa.

Nimamo točnih podatkov, če se je Birokracij že vrnil z dopusta. Domnevamo, da se je kje zgubil, ker je v Pametnovcih še vse v najlepšem redu.

Le da Pametnovci ni na zemljevidu od Petrovec do Pavlovec.

Potepanje gre h koncu. Bil sem tu in tam, povsod, kjer me ne bi bilo treba. Zato pa sem potoval inkognito in videl, sihal in doživel marsikaj, kar sicer ne bi. Veselilo me je, da je povsod vse v najlepšem redu, če pa kje ni, tega pa, verjemite, res nisem videl.

Vse vas prav lepo pozdravlja
Jože Olaj

Nov most na Veščici

Od krajevne skupnosti Globoke so nam poslali naslednji odgovor na vst »Nov most na Veščici«, ki je bila objavljena v 29. številki našega lista.

Pisec članka »Nov most na Veščici« je v zadnji številki PV med drugim zapisal tudi, da Krajevna skupnost Globoka pri gradnji mostu sploh ni sodelovala. Kar se je izognil temu, da bi napisal razloge, zakaj Krajevna na skupnost Globoka pri gradnji mostu ni sodelovala, dajemo v vednost samo to, da Veščica in most, zgrajen na Veščici nista na območju Krajevne skupnosti Globoka, temveč na območju Krajevne skupnosti Razkrižje.

ZAHVALA

Zahvaljujemo se Marici Bedekovičevi, predsednici KO Rdečega križa Globoka za njen trud pri organizaciji pomoči prizadetim po toči ob nedavnem neurju. Najlepša hvala!

Marija Vrbančič
in ostali Globočani

Tehnologija pitanja mladih govedi

Za gospodarnost pitanja se poleg kakovosti krme in zadovoljivega prirasta žive teže pomembni tudi stroški 1 kg škrobnih enot v krmi. Cena 1 kg škrobnih enot je važnejša kot cena 1 kg krme, ker je od količine š. e. hranilnih vrednosti, ki jih dobi žival, odvisen prirast žive teže in tudi stroški krme za 1 kg prirasta žive teže. Kakovost krme in cena 1 kg š. e. v krmi sta navadno v ugodnem odnosu. V dobri krmi so š. e. cenejši kot v slabši.

1 kg š. e. v voluminozni krmi stane do 36 din, 1 kg š. e. v razlinskih koncentratih pa od 50 tudi čez 90 din.

Pitanje mladih govedi z večjimi količinami voluminozne krme pomeni tudi pitanje na večjo težo — na težo okrog 500 kg. Mesa priredimo znatno več pri enakem številu živali, ki jih pitamo na težo 500 kg, kakor če jih pitamo na težo 300 kg, pri 400 kg, potrebno pa je pri tem manj hranilnih snovi v močni krmi (za približno 20-30 odst.).

Z večjimi količinami voluminozne krme lahko pitamo mlada goveda na dva načina:

1. da jih močno krmino vso dobo vzreje od teleta dalje, da prirastajo skozi povprečno najmanj 1 kg žive teže na dan
2. da jih zmerno hranimo do starosti 2-12 mesecev, tako da v

dobi zreje prirastajo 700-800 g na dan in so leto dni stari okrog 350 kg, nato pa jih pitamo, da prirastajo 1.200-1.300 g na dan (faza zreje — faza pitanja). Obroke sestavljamo po ključu 1 odst. žive teže plus 800 g š. e., razmerje p. s. b. s. e. naj bo do teže 200 kg 1:5, dalje 1:6.

Na 1.000 g š. e. naj bo manj kot 2.300 g suhe snovi in manj kot 500 g surovih vlakn. Blizu 500 kg lahko pride količina š. s. in surovih vlakn na zgornjo mejo. Na dan dodajmo 50-100 g rudnin oz. 150 g pri večji teži.

Drugi način se razlikuje od prvega v glavnem v tem, da je v dobi zreje količina š. e. za okrog 400 g manjša. Pri tem načinu je poraba koncentratov manjša.

Odločitev pitanja z I. ali II. varianto mora biti v vsakem primeru ekonomsko utemeljena.

Pitanje seveda ni gospodarsko, če je krmljenje živali preskromno.

Pri pitanju z uporabo večjih količin voluminozne krme dosega nekatera gospodarstva povprečne dnevne prirastke žive teže čez 1 kg na dan, ekonomski efekti pa je ugoden. Naj n

Nebrzdane strasti

Na nedeljski tekmi med enajstoricama Sobote in Slovana je, žal, prišlo do neljubega dogodka, o katerem doslej še ni bilo nič zapisanega. Kaže, da je prav moštvo Slovana tisto, ki so ga neodgovorni gledalci tokrat že drugič vzeli »na piko«, čeprav brez vsakega resnejšega povišja, ki bi lahko tudi upravičeno razburil kri prenapetih. Sicer pa tudi v takem primeru fizično obračunavanje z igralci nikakor ne more biti prava pot za poravnavanje sporov; za to obstajajo na srečo tudi v našem nogometnem svetu drugačne, zakonite možnosti, ki jih lahko uveljavlja klub, če se čuti prizadetega.

Da pa je športni fair play vas za posameznike, ki so se v nedeljo tako daleč spozabili, da so hoteli kar sami obračunati z dozdavnimi »krivci«, je več kot na dlani. Skupina prenapetih (med njimi tudi ugleden klubski funkcionar) je vrla na igrišče, ko je bil zaradi ostrega starta nasprotnega igrača poškodovan domači vratar. Se huje pa je bilo ob koncu tekme, ko je nastala na igrišču splošna »gužva« in so morali celo odločno posredovati organi ljudske milice, da so zaščitili igralce gostujočega Slovana.

Izjava kulbarja pa se je slišala izjava predstavnika Slovana: »Prosim vas, miličniki, zaščitite nas, saj smo vendar v Premurju!«

Kakor je ta izjava klubskega funkcionarja neodgovorna, saj po pešici prenapetih nihče ne more soditi razpoloženja velike večine našega občinstva, ki zna tudi športno navijati za svoje barve in nima nič skupnega s takimi dogodki, tako je tudi po svoje poučna — je resen signal, da smo dolžni v prihodnje storiti prav vse, da se podobni dogodki ne bodo več pripetili. To je prvenstvena dolžnost pred našo športno javnostjo, v prvi vrsti vseh klubov — organizatorjev in prirediteljev. Kajti nemogoče je tudi vnaprej mirno dopuščati, da se bodo taki pojavi ponavljali v škodo klubov samih, v škodo ugleda nastopajočih moštev, v škodo ugleda našega nogometa in naposled v škodo ugleda vsega Pomurja. Mar si res za služimo, da nas drugi tako ocenjujejo? Prav gotovo ne, toda ukrotimo že vendar posameznike, ki se na igriščih tako daleč spozabijo, da ne izbirajo nobenih sredstev za zadovoljevanje svojih strasti. To bo resnično v našo skupno korist!

ŠKOFJA LOKA: NAJVEČJI USPEH ZA MRZELA

Prvi mesti v kategorijah motorjev do in nad 250 ccm za predstavnika soboškega avtomoto društva — V kategoriji nad 250 ccm je Aleš Mrzel republiški prvak — Prikolica Černjavič-Gider četrto mesto v ostri konkurenci.

V nedeljo so bile na prenovljeni krožni asfaltni progi v Škofji Loki ob prisotnosti nad 15 tisoč gledavcev tretje in hkrati zadnje dirke za le-

tošnje državno prvenstvo v avtomoto športu. Na programu je bila ob enem tudi četrta vožnja za republiški šampionat LRS.

KDO S KOM?

Zaradi zanimanja številnih ljubiteljev rokometne objavlamo razpored tekem za jesenski del tekmovalne sezone 1962-63.

9. septembra 1962
Republiška rokometna liga, I. kolo: Beltinci : Kovinar
16. septembra 1962
RRL, II. kolo: Krško : Beltinci
I. kolo: 1. članska liga: Lendava : Elan, Sloga : Beltinci B, Krog : ESS, Agroservis : Tekstilac; 2. članska liga: Radgona : Ljutomer, KSS : Turist, Pomurje : SSTV, Članice: Grafičar : SLD, Sloga : ESS, Elan : SLD.
23. septembra 1962
RRL, III. kolo: Beltinci : Krmelj
II. kolo: 1. članska liga: Elan : Tekstilac, ESS : Agroservis, Beltinci B : Krog, Lendava : Sloga; 2. članska liga: Ljutomer : SSTV, Turist : Pomurje, Radgona : KSS, Članice: Grafičar : SLD, ESS : Elan, SSTV : Sloga.
30. septembra 1962
RRL, IV. kolo: Velenje : Beltinci
III. kolo: 1. članska liga: Sloga : Elan, Krog : Lendava, Agroservis : Beltinci B, Tekstilac : ESS; 2. članska liga: KSS : Ljutomer, Pomurje : Radgona, SSTV : Turist, Članice: Sloga : Grafičar, Elan : SSTV, SLD : ESS.
7. oktobra 1962
RRL, V. kolo: Beltinci : Brežice
IV. kolo: 1. članska liga: Elan : ESS, Beltinci B : Tekstilac, Lendava : Agroservis, Sloga : Krog; 2. članska liga: Ljutomer : Turist, Radgona : SSTV, KSS : Pomurje, Članice: Grafičar : ESS, SSTV : SLD, Sloga : Elan.
14. oktobra 1962
RRL, VI. kolo: Slovenj Gradec : Beltinci
V. kolo: 1. članska liga: Krog : Elan, Agroservis : Sloga, Tekstilac : Lendava, ESS : Beltinci B; 2. članska liga: Pomurje : Ljutomer, SSTV : KSS, Turist : Radgona, Članice: Elan : Grafičar, SLD : Sloga; ESS : SSTV.
21. oktobra 1962
RRL, VII. kolo: Beltinci : Branik
VI. kolo: 1. članska liga: Elan : Beltinci B, Lendava : ESS, Sloga : Tekstilac, Krog : Agroservis.
28. oktobra 1962
RRL, VIII. kolo: Rudar : Beltinci
VII. kolo: 1. članska liga: Agroservis : Elan, Tekstilac : Krog, ESS : Sloga, Beltinci B : Lendava.
4. novembra 1962
RRL, IX. kolo: Beltinci : Celje
Razlaga kratice: KSS — Kmetijska srednja šola Rakičan; Turist — Tovarna mesnih izdelkov »Pomurka« M. Sobota, Pomurje — Gradbeno podjetje »Pomurje« M. Sobota, SLD — Srednja šola za zdravstvene delavce M. Sobota, DSD Grafičar — ČZP »Pomurje« tisk — Murska Sobota.

PRED STARTOM V POMURSKIH ROKOMETNIH LIGAH

Beltinčani v republiški konkurenci

Z UVRSTITVIJO MOŠTVA BELTINEC V REPUBLIŠKI ROKOMETNO LIGO IN DOGRADITVIJO MODERNEGA ASFALTNEGA IGRIŠČA V MURSKI SOBOTI POMURSKI ROKOMET NA NOVI POTI — V OKRAJNEM MERILU TRI TEKMOVALNE LIGE — NOVOST V PRIHODNJI TEKMOVALNI SEZONI: TEKMOVANJA PIONIRJEV IN PIONIRK V OBČINSKIH TEKMOVALNIH LIGAH

Pomurski rokomet je končno dobil svojega predstavnika tudi v republiški ligi. Rokometni prvak iz preteklega tekmovalnega sezone — moštvo beltinskega Partizana se je namreč uvrstilo v republiški konkurenčni razred. Dokončni sklep o republiški ligi bo izrečen na izredni seji upravnega odbora RZS v začetku septembra.

Na letošnjem tekmovalnem domačih moštev v prvi članski ligi za prvenstvo Pomurja, ki je že šesto po vrsti, bo sodelovalo osem moštev: RK Lendava, SSD ESS, Elan, Sloga, RS Tekstilac, RS, Agroservis, Partizan iz Krosa in Partizan II iz Beltince. V ligi ne bo več nastopalo moštvo Grafičarja, katerega je društvo razpustilo; nekaj igralcev tega kluba je odšlo v Beltince, ostali pa so se vključili v druge klube. Favorit je nedvomno moštvo Lendave, poleg njega pa še moštva ESS, Tekstilca in Krosa, ki že več let igrajo v tej ligi. Ostala moštva se bodo verjetno borila za obstanek v ligi, čeprav lahko novince Agroservis in drugo moštvo Beltinec še marsikomu prekrizata račune. Prvak bo ob koncu tekmovalnega nastopil v kvalifikacijah za uvrstitev v republiško rokometno ligo.

V drugi članski ligi bo sodelovalo šest moštev. Tekmovalje v tej ligi se bo kot v prvi pričelo 16. septembra. V tej konkurenci je težko napovedati zmagovalca, čeprav bosta v borbo za prvo mesto prav gotovo najresnejše posegli moštvi SSTV in Pomurje. Tekmovalne ekipe soboške srednje šole za telesno vzgojo je namreč po zaslugi trenerja prof. E. Titana že lepo napredovala in zato lahko tudi preseneti. Sicer pa se bodo vsa moštva vztrajno borila, da bi dosegla obetajočo smotir: postati prvak in tako tudi član prve lige.

V ženski konkurenci se bo 16. septembra pomerilo šest ekip. Prvo mesto bi moralo že po tradiciji pripasti tekmovalni ekipi ESS. Druga nastopajoča moštva so bolj izenačena, zato je pričakovati med njimi prav ostre obračune. V odlično borbo bo verjetno posegla tudi ekipa SSTV, ki je lani zasedla 1. mesto v drugi ligi. Delež iz telesno vzgojne šole bodo verjetno trd oreh prenekateremu moštvu in nas ne bo niti presenetilo, če bodo ob zaključku pristale nekje pod vrhom tekmovalne lestvice. Zato se v ženski ligi obetajo lepe in tudi zanimive tekme. Prvak bo po končanem tekmovalnem igral kvalifikacijske tekme za vstop v republiško ligo.

Novost letošnje tekmovalne sezone pa bodo občinske lige za pionirje in pionirke. V Pomurju bo pet takih lig — poleg že ustanovljene radgonske in ljutomerske lige še v soboški, petrovski, slovaški in beltinsko-lendavski občini. V okviru soboške občinske lige bodo predvidoma sodelovala moštva PSD Mladost, SSD Polet, Krog, Bakovec, Cankove, Tišine in Ro-

gašovec, v beltinsko-lendavski ligi pa moštva obeh lendavskih osemletk, Crenšovec, Velike Polane in Enotnosti iz Beltince.

Tekmovalje najmlajših rokometarjev v občinskih ligah bo lahko izdatno prispevalo k propagandi tega športa v naših krajih, hkrati pa bodo to tudi tekmovalna za občinska prvenstva. Občinski prvak pa se bodo pozneje pomerili med seboj še za naslov prvaka Pomurja na turnirju ali tekmovalju za prvenstvo po liga sistemu.

Franc Roudi

Kot predvidevamo, bo v bližnji tekmovalni sezoni sodelovalo v tekmovalju za prvenstvo LRS deset tekmovalnih moštev iz Slovenije: Brežice, Slovenj Gradec, Branik (Maribor), Rudar (Trbovlje), Beltin-

ci, Kovinar (Maribor), Krško, Krmelj, Velenje in Celje. Pari za jesenska kola so že izžrebani.

Rokometno moštvo beltinskega Partizana, ki bo nastopalo v novi tekmovalni sezoni v republiškem konkurenčnem razredu, je odigralo preteklo nedeljo prijateljsko tekmo v Mariboru z moštvom tamkajšnjega Branika. Rezultat 23:21 v korist domačega moštva je za Beltinčane vsekakor časten, če upoštevamo, da so nastopili na tujem terenu proti renomiranemu nasprotniku, katerega sta za to prilagoditve okrepila tudi dva igralca ljubljanske Olimpije.

Samo MM liga!

Kot smo zvedeli, je celjska podzveza kljub dogovoru in odločitvi velike večine prizadetih klubov (o tem smo že poročali v zadnji številki našega tednika) odpravila sodelovanje svojih klubov v nedavno ustanovljeni mariborsko-celjsko-murkosoboški nogometni ligi. V pismu Celjancem je med drugim rečeno, da na skupnem sestanku sprejete propozicije glede nadaljnje kvalifikacije prvaka v tej ligi zanje niso sprejemljive; znano je namreč, da se Celjanci zavzemajo za to, da bi vsak prvi predstavnik okrajne podzveze negleda na razvrstitev na tekmovalni lestvici moral odigrati še kvalifikacijske tekme s predstavniki okrajnih podvez iz zahodne Slovenije, vsak zadnji okrajni predstavnik negleda na razvrstitev na lestvici pa bi moral vzeti slovo iz te lige.

Po skrajno neresni in tudi nerazumljivi odločitvi celjskega nogometnega foruma sta se vodstvi soboške in mariborske nogometne podzveze odločili, da bosta osnovali mariborsko-murkosoboško nogometno ligo, v kateri bo tekmovalo deset moštev iz obeh okrajev: iz mariborskega sedem in iz soboškega okraja trije. Novo zbiranje parov je bilo pretekli torek. Tekmovalje v novi ligi se bo pričelo že 2. septembra.

Atletski uspeh Janeza Kovača

Preteklo soboto in nedeljo je bil v Ljubljani četverboj v okviru II. kola zvezne atletske lige. Nastopila so tekmovalna moštva Ljubljane, Dinama, Mladosti in Rudarja iz Trbovelj. Pomurski atlet Janez Kovač, ki je nastopil za barve Ljubljane, je na tem tekmovalju dosegel pomemben uspeh — dve prvi mesti: v teku na 800 m s časom 1:55,0, v teku na 1500 m s časom 3:50,8. S tema znanjkama je Kovač izdatno pripomogel k zmagi svojega kluba na tem tekmovalju. Ljubljana je namreč zbrala največ točk: 32.683.

Kovač se je posebno izkazal z imenitnim 300 m dolgim finišem v teku na 800 m; ta finiš mu je tudi navrgel zmago nad državnim reprezentantom Stiglmajerjem.

Tudi v Celju je bilo v tem času II. kolo zvezne atletske lige. Na tekmovalju so poleg članov slovenskih klubov Olimpije-Svobode, Branika in

Kladvarja nastopili tudi kandidati za PEA, ki se v Velenju že nekaj časa pripravljajo za to največje letošnje svetovno atletsko prireditev v Beogradu. V teku na 110 m čez ovire je pomurski atlet Oto Zunc s časom 16,4 zasedel tretje mesto za Lorgerjem (14,9) in Brodnikom (15,5). Zunc je nastopil za barve Olimpije-Svobode iz Ljubljane.

Republiška »runda« v M. S.

Spet padali glinasti golobi

Zveza lovskih društev Slovenije je priredila preteklo nedeljo Murski Soboti tekmovalje za republiško prvenstvo v streljanju na glinaste golobe. Prireditelj je verno organizirala zveza lovskih društev za Pomurje.

Na tekmovalju je sodelovalo sedem lovskih ekip s skupno 33 tekmovalcev. V ekipni razvrstitvi je zmagalo moštvo Ljubljane s 117 točkami pred Mariborom s 116, Ptujem s 103 točkami itd. Naša ekipa je na tekmovalju zasedla peto mesto s skupno 95 zadetki. Med posamezniki je bil spet prvi Zadnikar s 35 točkami pred Dimicem (oba Ljubljana) s 34, Brinovcem (Maribor) s 34 točkami itd. V domači ekipi sta bila najboljša strelca Ludvik Majčič s 27 zadetki od 40 možnih in Franc Poredoš s 26 zadetki, medtem ko so bili dosežki ostalih tekmovalcev močno pod povprečjem.

Zanimivo prireditev si je ogledalo več ljubiteljev lovskega športa.

Sobota proti Slovanu — prekratka

SOBOTA : SLOVAN (Ljubljana) 1 : 2 (0 : 2)

Pred okrog 1000 gledalci je bila v nedeljo v Murski Soboti prva tekma za prvenstvo v SCL med moštvoma domače Sobote in gostujočega Slovana iz Ljubljane.

FRANC FORJAN — PRVI

Kolesarska zveza Slovenije je priredila v Škofji Loki tradicionalne kolesarske dirke za memorial Janeza Peternela. Tekmovalna proga je bila dolga 38 km. Na dirkah je sodelovala tudi tekmovalna skupina kolesarskega kluba »Beltinci« in dosegla v ekipni razvrstitvi drugo mesto. Pred njo je bila ekipa »Roga« iz Ljubljane. Med posamezniki pa se je uvrstil na prvo mesto naš tekmovalac Franc Forjan, njegov klubski kolega Jože Gaborn je zasedel 5. mesto itd. Zmaga našega zastopnika med posamezniki štirih slovenskih kolesarskih klubov je vsekakor lep uspeh.

IZ MURSKÉ SOBOTE: SE O NOVEM ŠPORTNEM STADIONU IN MLADIH GRADITELJIH

Najlepše priznanje: udeležba na PEA

Gradbišče novega športnega stadiona za soboškimi domom »Partizana« je še vedno tarča mladih brigadirjev. Tokrat je na delu tretja skupina, ki je začela 20. avgusta; sestavljajo jo večinoma mladinci in mladinke, ki se bodo letos šele vpisali v srednjo šolo za telesno vzgojo.

Glavnina MDB »Stefana Kuharja-Bojana« pa je že opravila veliko delo; za njo je ostal za asfaltiranje že pripravljen športni objekt in stroji podjetja »Slovenija-cesta«, kajti novi stadion mora biti usposobljen za prva športna srečanja že do pričetka tekmovalnega v pomurskih rokometnih ligah. Morda pa se bodo tudi Beltinčani odločili, da bodo na njem igrali domače tekme za prvenstvo v slovenski konkurenci?

Ce zapišemo, da je MDB bodočih telesovzgojnih učiteljev že opravila na novem športnem objektu vsa glavna dela, to pomeni: niso opravili samo vso težavo, marveč pod vodstvom ravnatelja šole prof. Titana t di mnogo strokovnih del, ki bi jih sicer veljala lepe denarje. Tudi načrti jih niso nič stali! Okroglo štiri milijone smo tako prihranili,« povedo s ponosom, zato so tudi zaslužena številna priznanja, ki jih je prejela mladinska delovna brigada in posamezni brigadirji. Brigada je bila namreč dvakrat proglašena za udarno, dvakrat specialno pohvaljena, prejela pa je tudi posebno priznanje CK LMS. Vodstvo šole pa je pripravilo za najboljšo brigadirje iz obeh letnikov še posebno priznanje: kar 40 jih bo odšlo v Beograd, kjer bodo lahko odvidci drugega letošnjega največjega tekmovalja na svetu: za evropsko prvenstvo v atletiki.

Novi športni objekt bodo svečano kročili svojemu namenu šele maja prihodnjega leta, v Tednu mladosti ob II. pomurskem festivalu telesne kulture. Do takrat bodo dosedanjim delovnim zmagi dodali še marsikaj novega, saj hočejo novi objekt čimbolj usposobiti za to, da bo lahko koristno služil tudi širšim komunalnim potrebam. Prihodnje leto nameravajo v ta namen osnovati še drugo mladinsko delovno brigado.

Novi športni stadion ima obliko pravokotnika; spričo bližnjega drevoja in sploti okolja vizuelno ne pride do prave veljave, čeprav temu ni tako: površina meri 80 krat 28 m, kar pomeni, da bi lahko na njem igrali celo nogomet. Je pa izredno primeren objekt za igranje malega nogometa! Novemu objektu so strokovno uredili tudi temelje: z drenažo, ki je pod predhodnikom sploti ni bilo, kanalizacijo z odtočnimi jarki... V bližini so uredili tudi vodovod — za osveževanje in čiščenje asfaltnih tlakov, pozimi pa tudi za ustvarjanje ledenih plošč v drsalni in druge športne namene. Na »novincu« bo moč uveljavljati še številne druge, doslej pri nas slabo zastopane športe: perjanico, kotkanje, hokej na kotalkah itd. Zanimivo je namreč, da bo na novem objektu moč naenkrat kombinirano namestiti štiri odbojarska igrišča in dveje igrišče za perjanico. Sicer pa je njegova zmogljivost lahko zelo vsestranska in tudi menjačica: na njem lahko naenkrat uredijo tudi 6 badmintonskih igrišč, 4 montažna košarkarska igrišča itd. Za stalno bodo uredili in očistili igrišča za rokomet, košarko in odbojko. Tu se bodo lahko športniki merili tudi v tenisu, streljanju z zračno puško in še v mnogih drugih športih. Pomeni z drugimi besedami: soboški stadion bo po asfaltni površini eden največjih v Sloveniji in bo omogočil tudi organizacijo kakovostnih tekmovalj v raznih športih — celo v republiškem in zveznem merilu.

To pa je seveda samo športna stran novega objekta. Z ureditvijo ustrezne razsvetljave, sedišč in stojšč za gledalce (samo sedišč okrog 900) bo lahko koristno služil tudi širšim in komunalnim potrebam: za razne proslave in akademije, nastope ansamblov in zabavnih pevecov, revije sodobnih in športnih plesov, gledališke predstave, nastope folklornih skupin in celo za letni kino.

Taka vsestranska uporabnost novega objekta je vsekakor obetajoča in vzbuja občutek, da sta se vodstvo in dijaški kolektiv srednje šole za telesno vzgojo resnično lotila velikega dela, ki bo prineslo izdatne koristi ne le športnim organizacijam, marveč tudi komuni in prebivalcem našega okrajnega središča. Novi stadion bo velika pridobitev tudi v turističnem pogledu.

Sicer pa niti več ne moremo govoriti o začetnem delu: najvažnejši rezultati so že pred nami, zato zaslužijo pobudniki in graditelji še večjo podporo vseh prizadetih čimteljev, da bodo lahko svoje veliko delo čimprej izpeljali k uspešnemu zaključku. To pa je seveda tudi njihova velika želja!

S. K.

Presenetljiva zmaga Bogojine

Prvo kolo v pomurski nogometni ligi je minilo brez večjih presenečenj, če seveda izvzamemo zmago moštva Bogojine na tujem igrišču. Kot zmagovavci so iz nedeljskih tekem v glavnem izšli favoriti. Težak poraz pa so moral v Lendavi doživeti nogometaši iz Verzeja, kar pa tudi ni čudno, saj so se letos prvi pojavili v tej konkurenci in hkrati opravili tudi prvo resno preizkušnjo. Na vseh igriščih so se tekme končale v

najlepšem redu, le v Dobrovniku je prišlo do neljubega incidenta: moštvo gostujoče Pušče je namreč v 75. minuti drugega polčasa samovoljno zapustilo igrišče (mar postaja pr) tem moštvu to že tradicija?). Tako kaže, da bo tekma registrirana z rezultatom 3:0 v korist domače Brazde, proti povzročitelju incidenta, Janežu Horvatu, igralcu Pušče, pa bodo uvedli disciplinski postopek. Tekme si je povsod ogledalo veliko število gledavcev, največ v Lendavi in Bakovcih.

Na nedeljskih tekmah za prvenstvo v PNL so bili doseženi naslednji rezultati: Sobota B : Salovci 9:0 (4:0), Rakičan : Planika 2:5 (1:3), Brazda : Pušča 3:1 (2:1), Bakovci : Beltinci 2:7 (2:3), Gradbenik : Verzeja 12:1 (5:1), Puconci : Bogojina 2:4 (1:2).

Tekma I. kola I. omurske lige Brazda : Pušča je registrirana s 3:0 v korist Brazde, protest NK Pušče pa je zavrnjen. Suspenderan je igralec NK Pušča Janez Horvat in predan DS.

Suspendiran je igralec NK Salovci Zdravko Horvat in je proti njemu uveden disciplinski postopek, ker je po tekmi Sobota B : Salovci udaril stranskega sodnika.

Razpored tekem za nedeljo, 26. avgusta 1962:

V Murski Soboti: ob 18. uri Pušča : Rakičan, v Salovcih: ob 14. uri Salovci : Bakovci; v Verzeju: ob 16. uri Verzeja : Beltinci; v Lendavi: ob 16. uri Gradbenik : Brazda, v Turnišču: ob 16. uri Planika : Puconci, v Bogojini: ob 16. uri Sobota B : Bogojina.

Tekmovalna komisija

Na podlagi 4. točke 63. člena Zakona o bankah, 35. člena Zakona o kreditnih in drugih bančnih poslih (Ur. list FLRJ, št. 10/61) in na podlagi Sklepa o pogojih, po katerih bo dajala JKB Komunalni bankam iz Splošnega investicijskega sklada za kmetijske investicije (Ur. list FLRJ, št. 27/62), razpisuje Upravni odbor Komunalne banke v Murski Soboti:

I. natečaj

za investicijska posojila, ki se bodo dajala iz Splošnega investicijskega sklada v letu 1962 za kmetijstvo

I. Komunalna banka v Murski Soboti (v nadaljnjem besedilu: banka) bo dajala v letu 1962 iz Splošnega investicijskega sklada kredite kot udeležbo za sledeče namene v kmetijstvu:

1. za nakup ter arondacijo zemlje in za stroške, da se obdelovalne zemljiške površine izločijo in grupirajo ter priložijo družbenim gospodarstvom;
2. za novo proizvodnjo ali razširitev, rekonstrukcijo ali racionalizacijo sedanje proizvodnje sladkorne pese, svinjskega in govejega mesa ter mleka in njegove industrijske predelave;
3. za novo proizvodnjo ali za razširitev, rekonstrukcijo ali racionalizacijo sedanje proizvodnje drugih kmetijskih proizvodov.

II. Kredite iz točke I. tega natečaja bo banka dovoljevala kmetijskim organizacijam, gospodarskim organizacijam, ki imajo vpisano v register kmetijske dejavnosti in politično teritorialnim enotam za kmetijske organizacije, ki jih ustanavljajo.

III. Obrestna mera za kredite po tem natečaju je 2 odst. letno, za nakup zemlje pa 1 odst.

IV. Rok za vrnitev kredita je praviloma:

- 1) za nakup zemlje do 20 let
- 2) za kredite iz točke I. pod 2 in 3 pa določi rok odplačila za vsako posamezno investicijo banka sama s tem da rok odplačila ne sme biti daljši — za gradbene objekte do 30 let — za trajne nasade do 20 let

V. Kredit po tem natečaju se bo dajal s pogojem, če bo banki odobren kredit iz sredstev Splošnega investicijskega sklada.

VI. Prosilec kredita mora zagotoviti k investicijskim stroškom lastna sredstva oz. sredstva iz investicijskih skladov občin ali okraja.

Višina lastnih sredstev mora znašati:

- za nakup in arondacijo zemlje 15% od zneska predračunske vrednosti
- za kredite iz I. pod 2. 51% zneska predračun. vrednosti
- za kredite iz I. pod 3. 65% od zneska predračunske vrednosti

VII. Prošnji za kredit na obr. ZUP 341 PB, mora prosilec priložiti tole dokumentacijo:

1. investicijski program z vsemi podatki po 11. členu Temelnjega zakona o graditvi investicijskih objektov (Ur. list FLRJ, št. 45/61);
2. investicijsko tehnično dokumentacijo izdelano po 15. členu pod 1 te točke citiranega zakona;
3. sklep organa upravljanja o najetju kredita, njegovi v šini in pogojih, pod katerimi namerava najeti kredit;
4. dokaz o zagotovljenih lastnih sredstvih, odnosno sredstev iz investicijskega sklada občin ali okraja.

Investicijski program za nakup zemlje mora vsebovati podatke predpisane s »Sklepom o ekonomsko-tehnični dokumentaciji«, ki jo priložijo prosilci prošnji za kredit za stroške usposobitve zemljišč za obdelovanje ali za nakup zemljišč od zasebnih lastnikov (Ur. list FLRJ, št. 21/62).

VIII. Natečaj je odprt. Vložene prošnje do konca vsakega meseca banka skupno obravnava. Prošnje za kredit z vso potrebno dokumentacijo vložijo prosilci kredita v dveh izvodih pri Komunalni banki — podružnici za kreditiranje kmetijstva v Murski Soboti.

IX. Pri dovoljevanju kreditov bodo imeli prednost prosilci:

1. ki zagotavljajo večjo rentabilnost;
2. ki nudijo krajši rok za dovršitev objekta;
3. ki imajo nižje investicijske stroške na enoto proizvoda.

X. Glede vsega drugega veljajo za kredite po tem natečaju določbe Zakona o kreditih in drugih bančnih poslih (Ur. list FLRJ, št. 10/61) in drugi veljavni predpisi, ki se nanašajo na investicijske kredite.

Murska Sobotica, 20. avgusta 1962.

Direktor: Rudi Horvat l. r. Predsednik UO: Franc Ficko l. r.

Mali OGLASI

POSESTVO vseh kultur, v Zgornji Volčini, 15 minut od centra, prodam. Marta Petrič, Volčina, M-755

HISO z gospodarskim poslopjem, novo, na lepi sončni legi v Radovcih in tri ha obdelovalne zemlje, ugodno prodam. Franc Ficko, Radovci 15, p. Grad, M-756

GOSPODINJSKO pomočnico, večšo kuharico, išče dr. Hribnik Ivan, Kranj, Straziška 6, M-757

SOBO prazno, s posebnim vhom v Murski Soboti iščem. Naslov v upravi lista, M-758

ENONADSTROPNO stanovanjsko hišo v Sringovi, solidno grajeno, priliječe primerno za lokal, ugodno prodam. Vprašati pri Nečemer Francu, Globoka 42, p. Ljutomer, M-759

POSESTVO vseh kultur 2,5 ha z novozgrajenim poslopjem, poslopjem v Slov. goricah, ugodno prodam. Informacije v Novem vrhu 6, p. Apače, M-760

DVE DIJAKINJI, solidni, sprejemni na stanovanje. Naslov v upravi lista, M-761

KOSNJO OTAVE prodam. Zglaste se v nedeljo 26. avgusta v Polani 24, M-773

DENARNICO in osebno izkaznico sem izgubil v nedeljo 19. avgusta, od kina »Park« do Pucence. Postenega najditelja prošim, da jo odda na upravo lista, denar pa obdrži! M-768

KLAVIR dunajske mehanike, znm. »Luners«, kratki, v odličnem stanju, z železno konstrukcijo, prodam. Naslov v upravi lista, M-768

GOSPODINJSKO pomočnico nujno išče majhna družina. Plača dobro. Jože Sedonja, Ljubljana, Breg 22, M-770

OTROŠKO POSTELJO — medeninarstvo raztegljivo mizo, omaro in žensko kolo, prodam. Stefana Kovača 27 — 11/3 Murska Sobotica, M-771

VODNO ČRPALKO, trofazno, z rezervarjem, ugodno prodam. Marija Bartanič, Partizanska 87, Lendava, M-772

APARAT za trajne kodre s 30 greli in A2 točilo za med, ugodno prodam. Stefan Hari, Lendava, M-772

KINO

MURSKA SOBOTA — 24.—26. avgusta angleški vstavistijski film: »Safir«, 27.—28. avgusta jugoslovanski film: »Nasilje na trgu«, 29.—30. avgusta ameriški film: »Beg v verigah«.

GOR. RADGONA — 25. in 26. avgusta ameriški barvni film: »Dve ljubezni Edyja Dutchina«, 29. in 30. avgusta domači film: »Ples v dežju«.

LJUTOMER — 25. in 26. avgusta ameriški barvni film: »Človek v sivi obleki«, 29. in 30. avgusta italijanski vstavistijski film: »TV — X Mina v ritmu«.

SLATINA RADENCI — 25. in 26. avgusta ameriški film: »Priatelj Joe«, 30. avgusta nemški film: »Ljubezenska zmeda«.

BELTINCI — 25. in 26. avgusta ameriški film: »Žiži«.

VIDEM OB ŠČAVNICI — 25. in 26. avgusta angleški film: »Kratko srečanje«.

SALOVCI — 25. in 26. avgusta sovjetski barvni film: »Nebo kličee«.

VELIKA POLANA — 26. avgusta italijanski film: »Branim svojo ljubezen«.

PEČARSKEGA VAJENCA sprejem. Anton Žuman, pečar, Noršinci pri Ljutomeru, M-774

TRAKTOR Fiat 600, 25 KS, z vsemi priklopi, prodam. Pis, mene ponudbe pošijte na upravo lista pod »Ugoden nakup«! M-763

MOTORNO KOLO DKW, 250 ccm, prevoznih 15.000 km, ugodno prodam. Kovarčič, Beltinci 144, M-764

MOTORNO KOLO NSU-Prima 175 ccm, ugodno prodam. Plačljivo lahko tudi s čekom. Rakičan 131, M-765

HRANO IN STANOVANJE nudim trem dijakom. Naslov v upravi lista, M-766

STANOVANJE dijaku srednje tehnične šole v Lendavi nudim v zamenjavo za stanovanje dijaku iz Lendave, ki bo obiskoval gimnazijo v Murski Soboti. Naslov v upravi lista, M-767

PREKLIC!

Preključim vse neressne besede, ki sem jih izrekel zoper Josipa Glazara, uslužbenca Zavodov v Murski Soboti in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. Stefan Miholič, M. Sobotica.

1. 3-dnevno avtobusno potovanje po Jugoslaviji, odhodi vsak ponedeljek v avgustu in v septembru.

2. V OHRID (obe smeri z avtomobilom). Prijave do zaključnega števila.

3. 7-dnevni dopust na Kukljici, v slikovitem zalivu otoka Ugljan na nasproti Zadra. Cena 8800 din. V ceni je upoštevan prevoz (tudi v povratku) z avtobusom iz Ljubljane do Zadra, prevoz z ladjo do Kukljice in 5 kompletnih pensionov. Otroci do 10 leta starosti plačajo 6300 din. Vsak udeleženec si sam po želji določi čas koriščenja letnega dopusta, ev. se lahko dopust tudi podaljša. Prijave v vseh poslovalnicah KOMPAS-a.

4. Kolektivni! Po želji Vam pripravimo enodnevni izlet na Vrsič oz. Plavička jezera. Poseben popust!

1. LASTNIKI OSEBNIH AVTOMOBILOV! Dvodnevno potovanje z osebnimi avtomobili preko Koroske na Grossglockner ter v nadaljevanju v Badgastein. Cena 4700 din, prijave do zaključnega števila.

2. GOSTINCI! 5 dni v München »Oktoberfest«. Prijave v poslovalnici KOMPAS-a.

3. KOLEKTIVI! Zaradi izrednega zanimanja za Korosko in Benetke organiziramo ceneno eno in dvodnevne izlete v te nepozabne kraje. Cena 1-dnevnega izleta po Slovenski Koroski 3500 din.

5. 5-dnevno avtobusno potovanje v Budimpešto (avtobusno). Prijave v poslovalnici KOMPAS-a. Program izletov prejemate v vseh poslovalnicah KOMPAS-a.

POSEBEN POPUST — odobravamo kolektivom za izletniške vožnje z našimi modernimi avtobusi. Preden se odločite za izlet, zahtevajte našo ponudbo.

Najhitreje, najugodnejše in najceneje boste potovali s turističnimi avtobusi KOMPAS-a.

Se priporoča

KOMPAS
Maribor in Celje

TEDENSKI KOLEDAR

Petek, 24. avgusta — Jernej
Sobota, 25. avgusta — Ludvik
Nedelja, 26. avgusta — Bernard
Ponedeljek, 27. avgusta — Zlatko
Torek, 28. avgusta — Avguštin
Sreda, 29. avgusta — Janez
Četrtek, 30. avgusta — Maša

ZDRAVSTVENASLUŽBA

23. avgusta — dr. Skulj
24. avgusta — dr. Sedlaček
25. avgusta — dr. Udovč
26. avgusta — dr. Udovč
27. avgusta — dr. Hajdinjak
28. avgusta — dr. Skulj
29. avgusta — dr. Sedlaček
30. avgusta — dr. Udovč

V 67. letu starosti nas je nenadoma zapustil naš dragi mož, stari oče, brat, svak in stric

Aleksander Horvat

Pogreb dragega pokojnika bo 23. avgusta 1962 od 16. uri na pokopališču v Murski Soboti.

Murska Sobotica, 21. avgusta 1962.

Zalujoči: žena Ana, otroci Margt, Zita, Stefan, Anica in Jože z družinami, vnuki Toto, Ira in Andrej ter ostalo sorodstvo

Ob izgubi predragega in premilega moža, očeta, dedka in tasta

Štefana Krstiča

ki smo ga spremljali na zadnji poti dne 15 avgusta izrekamo

zahvalo

vsem znancem in prijateljem, ki so ga spremljali na zadnji poti in sočustvovali z nami. Posebno zahvalo izrekamo Jovanu Nikoliču iz Varaždina za ganljive besede ob slovesu, na željo pokojnika. Zahvaljujemo se tudi zdravnikom dr. Vučaku in dr. Lanščaku ter strežnemu osebju bolnišnice v Murski Soboti, ki so lajšali bolečine dragemu pokojniku. Nato družinam: Malačič, Dolgov, Mičev, Tinev, kolektivom ČZP »Pomurski tisk«, TMP, »Koteks« ter vse ostalim darovalcem cvetja.

Zalujoči: žena Ana, sin Svetozar in snaha Marija, hči Katia z možem in vnukinjama Mirando in Natejco ter ostalo sorodstvo

Kmetijski kombinat »Pomurka« Murska Sobotica — obrat Kmetijsko gospodarstvo Rakičan razpisuje delovno mesto

BLAGAJNIKA

Pogoj: srednješolska izobrazba z enoletno prakso.

Nastop službe takoj.

Pismene ponudbe sprejema uprava obrata do 5. septembra t. l.

Upraviteljstvo osnovne šole Grad razpisuje delovno mesto

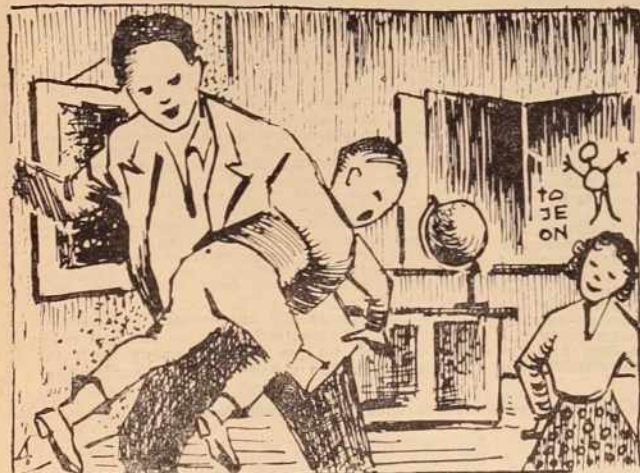
SNAZILKE na osnovni šoli Grad

Osebnih prejemki po pravilniku. Nastop službe s 15. septembrom. Pismene prošnje vložite do 31. avgusta pri šoli.

PIŠE
F. ŠRIMPF

Čudni potniki

PIŠE
B. Krševac

4. Tako so nastopile počitnice in spremenile dnevni red življenja naših treh fantov. Sicer, to vam lahko povem na uho, vendar vam ni treba praviti tega drugim: tako zelo se tudi moji trije fantje niso držali dnevnega reda. Kaj radi so ga spreminjali tudi med šolskim letom. Po svoje, seveda. Ampak, tedaj je bil ožen v stehi: doma so se spravili nadnje starši, v šoli učitelji. Tudi palica je rada zapela. Drugače je bilo med počitnicami. Nihče jim ni očital, četudi so zanemarjali celo dnevne obroke hrane!

5. Bji, počitnice! Čas, ko odpadejo s tebe vse skrbi, čas, ko zamenjaš suženjstvo s svobodo, ravnilo s puščico, knjigo z lokom, šolsko klop z drevesom, črno tablo z modrim nebom, svinčnik s tomahavkom, šolski razred s prostornim travnikom, belo kredo z rumeno nogometno žogo in sploh vse. Vse se zamenja, vse se spreminja. Kdo jih ne bi pozdravil, te težko pričakovane dneve, kdo jih ne bi objel in poljubil z vso silo, če bi jih le mogel? Natanko takega mišljenja so bili tudi Angel, Emil in Joco.

6. Nekako so pripeljali svoje znanje skozi razred do počitnic. Ker želijo pripovedovati, kaj se jim je zgodilo med počitnicami, ne bom govoril o tem, kako so se učili, kako so izdelali, s kakšnim uspehom. Le to naj povem, da so izdelali vsi, da ni padel nobeden. Res, odličniki niso bili. S prav dobrim uspehom pa so vendarle prišli skozi. Emilu je celo manjkala samo ena odlična pa bi bil odličan. No, to sedaj ni važno. Zdaj je že vse to daleč za njimi. Zdaj je nastopil drug čas! Čas dogodivščin v počitnicah.

Gyula Illyés:

LJUDSTVO S PUSTE

K nam se je zagnala revščina iz Fejérske županije z vztrajnimi in nezadržnimi sunki. Mati moje matere je svojčas poleg lastnih otrok prevzela nase skrb za vzgojo otroka neke daljne sorodnice in to že takrat, ko je dekletce nosila mati še pod srcem. Za krst je morala poskrbeti že babica sama. Ta deklica, tetka Malvina, se je prav tako iz ljubezni in čisto po svoji glavi poročila z nekim ne navadno lepim, korenjaškim stražmojstrom, Szerentsévi Dánielom po imenu. Lepi stražmojster, ki je prišel na pusto z neko državno komisijo za nakup konj, se je na ljubo moji tetki v ljubezni zaslepljenosti odrekal vojaški kariere. Ko je stražmojster slekkel prekrasni mudr, se je tetka Malvina zbudila v resničnost: njen mož je bil v civilnem življenju navaden kočijaž.

Junaško je vzdržala ob njem. Z dvignjeno glavo je sledila možu, s ponosom mučenice in z nasmehom se je pogreznila v strahotnem svetu Szerentsévi. Le enkrat se ji je bilo treba pogrezniti, in kakor da se je potopila v čudodelno kopel iz pravljice, se je takoj popolnoma izenčila z njimi. V materini družini so vsi govorili tiho — tetka Malvina je že čez en mesec rjovevala, z rokami v boku preklinjala kakor kak kočijaž in hotela vse pregnati od hiše. Rodila je le dvojčke. Po treh ali štirih porodih je spravila na svet šestero otrok, izmed katerih pa je vsako leto umrl po eden, tako da sta svoje deseto leto dočakala le dva. Ob koncu četrtega leta njenega zakona je lepi kočijaž umrl; pobrala ga je susedica. Tetka Malvina je že do takrat živela ob skupnem kruhu s svojimi tistimi, ki je bil prav tako kočijaž; tudi po moževi smrti je ostala pri njih, toda le iz milosti, kar so ji dovolj pogostoma dali ču titi.

Szerentsévi so se razlili po svetu z L-skega posestva v okolici Vajde. Bilo jih je nepopolno mnogo in z navdušenjem so našli ravodušnost in ledenim pogledom naključno ponujali svoje sorodstvo ne le nam, ampak celo očetovi družini. Stoletne starke so po celonočnem pešačenju prikrevala k nam in nam sedele po dva, tri dni na vratu, samo nebo je lahko vedelo, s kakšnim namenom. Ker jedle, — jedle niso skoraj nič, »Dobro bo zame tudi malo sirotke, sladka duša,« so susedile s tako tihim in skromnim glasom, kakršnega b pričakovali od onemogle ptice, ko bi le-ta znala govoriti. Matijim je zaman ponujala hrane, nazadnje je bila že vsa rdeča od razdraženosti, starke pa so pomagale v sirotko kruh in ga seditale; pri njih je veljalo to za redno prehrano stark. Spet za vsa svet niso hotele priti noter k nam. »Da bi jaz to lepo sobo,« — ki jo je krasila celo iz cunj narejena domača preproga, »da bi jaz to prelepo bivališče usmradila?« je dejala nekoč ena izmed njih, kar pa mi je ostalo v spominu predvsem zato, ker je storilo oče kasneje večkrat pripovedoval in se je ob tem pošteno nasmejal. V družbi, ki se je po večerji zbirala k nekakemu obrednemu pripovedovanju, je bila to njegova najljubša zgodba. Opazil je bil njeno psihološko prefinjenost. »No, kar zadeva to plat, je imela tetka Teci prav, kajti v resnici je precej dišalo od nje.« To je bil zaključni učinek zgodbe. Toda s staričami oče ni bil n koli surov; morda so mu bile celo pri srcu. V kuhinji je po navadi spal oče, zato smo tetki Teci postlali na podstrešju ali pod zadržjem. Čez dan so le posedale in molčale. Malce uleženo so se ozirale naokrog kakor tisti, ki pričakuje, da ga bodo že vendar vprašali nekaj. Vso hišo si jim moral ponujati, od lopatice za peč do plemenskega petelina, preden je prišlo na dan, na kaj pravzaprav čakajo. »No, potem pa b' odnesla te škorenjčke Imruški, če jih vi tako mišlite vreči stran,« je vzdihnila tetka Teca, Rozi ali Kati in pograbila kosarico, ki je do plen prazna samevala v kotu

ali na klinu; lepo pospravila vanjo škorenjčke, srakjko ali loparček za mešanje in v trenutku izginila. Včasih so prišli tudi moški; štirideset kilometrov zaradi enega forinta. Bili so celo taki, ki so šele po tretjem obisku pršli na dan s prošnjo. Možakarje smo lahko vsaj pregovorili, da so prenočevali v volovskem hlevu, kajti tudi oni so bili sila skromni. Taki so bili Szerentsévi. »Glaviti škornjarji!« je govoril oče, ko je bil dobre volje, ker je nekoč tudi sam opazil enega izmed njih, kako jo je zvest po vsej deželi razširjen, navadi, s škornji vrženimi čez rame, bos mahal čez polja in se je obul šele na robu puste, pri volovskem hlevu.

V škornjih, bosonogi, v copatah ali v natikalkah so se zgrinjali k nam možje, žene in otroci, kakor je pač naneslo iz bede, v kateri so se dušili, jim je bila tetka Malvina tista odrešilna bilka, preko katere so si v skrajni sili pomagali k nam. V prvi vrsti so oblegali seveda babico. Stara mama je viteško stala na okoli, toda tolikšnega pritiska tudi ona ni mogla vzdržati. Kljub nenavadnim spremembam ni izključila tetke Malvine iz svojega pelikanskega samozrtvovanja, saj je gledala na te spremembe kot na bolezen, ki je, žal, neozdravljiva. Sicer pa je babica tako skrbela vedno najbolj prav za tistega člana družine in morda ga je tudi najbolj ljubila, ki je bil trenutno v največjih nadlogah; v čudovito bogati spremenljivosti nesreč in preizkušenj je med svojimi otroki vedno z ostrih dnostjo tekmovalnega sodnika doletela njihov vrstni red. Tetki Malvini, žili, ni mogla v ničemer pomagati, ker so se njene nesreče prepletale z nesrečami Szerentsévi, teh pa tudi sam bog več ne bi mogel postaviti na noge. Tet-

in nebo. Obraz mi je obližnil vroča para, ki pa se je že v naslednjem trenutku ohladila — kakor jezik samega peklenščaka. Zaprl sem oči in globoko vdihnil dim, ki je smrdel po žveplu. Vlak je zažvižgal že neke daleč; videl sem mu samo še rep. To je bilo zame tako silno doživetje, da me straši še spomin takrat, kakor pripravljena na nanj. Če b. se mi, kakor Janozu Krstniku, prikazal na nebu živji Leviathan, bi le zamahnil z roko: nekaj takega sem že videl.

Háromürgepusta je ležala v prelepi pokrajini, sredi gozdov, na vrhu hriba. Mnogokrat sem hodil tam okol, in ne vem, zakaj se mi vsiljuje zdaj, ko hočem govoriti o njej, podoba kakršno sem videl v jeseni. Spuščala sva se v dolino, spodaj v nižini je kakor vilinsko jezero blestela jesenska svila v medlem sončnem s jaju. Na levi in na desni so se dvigali gozdovi, visoka, do neba segajoča cerova drevesa so pošumevala s svojimi rdečimi krošnjami. Visoka trava je bila že usahla, na bilkah se je slepeče bliščala topeča se slana. Skoraj na vsakem koraku so dvigali glave zajdi; jate jerebic so vzletavale pred nama; videla sva tudi jelena. Vsa pokrajina se je kopala v nekem prekrasnem deviškem blaženstvu. Na nasprotni strani doline se je dvigal hrib porasel z jelkami; v njem se je izgubljala cesta v pravilni podobi S-a. Na vrhu te začarane pokrajine je ležala pusta s svojim mrgolečim ljudstvom kakor mravljišče, ki roji na telesu poginule ptice.

Razen hlevov, senikov in skladišč so stale tam le še tri dolge služničadske hše. Nikjer dvorca, nikjer upravni kove hiše. Tudi cerkve in šole ni bilo. Háromürge je bila le neke vrste pristava ali stranska pusta velikega po-

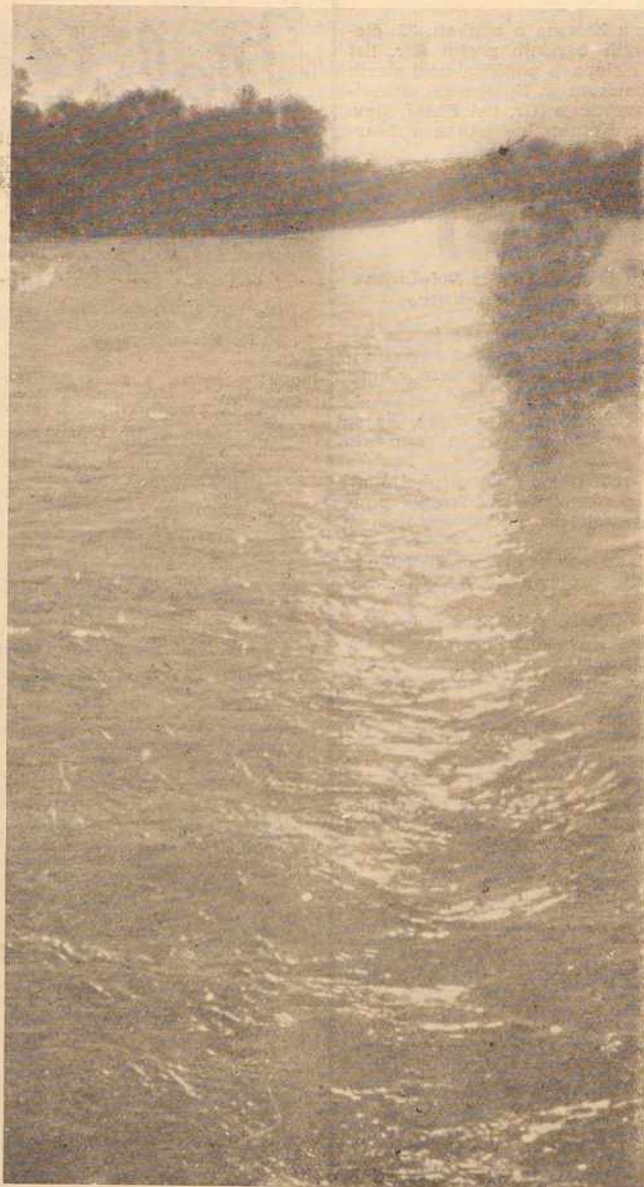
Pri Pomurski založbi bo v prevodu Štefana Sedonje v septembru izšlo delo sodobnega madžarskega književnika Gyule Illyésa: LJUDSTVO S PUSTE. V tej zelo zanimivi knjigi nam Illyés ob analizi kulturno-političnih in zgodovinskih razmer razkriva socialne odnose, moralno pojmovanje in duhovni svet najnižjega ljudskega sloja na Madžarskem — življenje služinčadi na velikih posestvih pred drugo svetovno vojno.

ka Malvina je brez prestanka legala v posteljo, rodila in pokopavala otroke; vsak teden se je oglašil kateri izmed Szerentsévi in vzdihujoč odnašal mast, moko, predvsem pa med, ki so ga, kakor so trdili zlobni jeziki v družini, že med potjo požrli, saj smo vsi dobro vedeli, da tetka Malvina ne prenese medu. »Zdaj si je duša zaželela,« je zajefal Szerentsévi, saj je dobro slutil, da če bo zaprosil, mu bo babica snela tudi streho s svinjaka. Zaman smo jo vabili znova in znova: tetka Malvina se ni več vrnila med nas. Sprejela je nase usodo Szerentsévi ter jo je prenašala tudi po smrti moža in otrok; držala je z njimi in jih hvallila; zdi se mi celo, da nas je počasi začela sovražiti. »Lahko je tistim,« je dejala nekoč, »ki vsa dan jedo toplo!« Babica si je včasih položila na glavo veliko košaro, vzela v vsako roko po eno torbo in krenila na pot, da zadavi hidro v lastnem gnezdu. Z veseljem sem jo spremljal, ker sva pri Dorogu morala iti čez železniško progo, in babica je tam potrepljivo presedela po cele ure, da sem jaz lahko videl vlak. Iz daljave se je kar naenkrat zaslišalo tako sopihanje in bobnenje, da se mi je stisnilo srce. Sredi bujne zelene doline, med pobočji poraslimi z gozdovi, se je nepričakovano prikazal vlak. Stala sva tam ob naspju, želela sva stran in želela sva ostati; končno sva se umaknili le za korak, dva in se trdno stiskala za roke. Dobro sem se oprl na noge. Babica si je na nos potegnila ruto, jaz pa sem z dvignjeno glavo do konca užival ob peklenškem trušču, v divjem pišu vetra — kakor da prvi mimno velikan, — v zadušljivem gostem dimu in v tem, da sta se vse naokrog tresla zemlja

sestava, ki se je razprostiralo daleč naokrog tam neke za idiličnimi gozdovi in hribčki. Na pusti je gospodoval gazda berošev. Niti vodnjaka ni bilo, voda za živino so privzajali iz doline v sodih, služinčad pa jo je prinašala za lastno porabo kar v vedrih.

Szerentsévi so stanovali skupaj z neko kočijaško družino »pod eno streho«, kar je v njihovem primeru pomenilo: v skupni sobi. Ko sva vstopila, — toda prej naj še povem, da naju je vedno, ko sva prišla na to pusto, poleg izrednih nesreč tetke Malvine, tam čakal še kak posebno zamimv dogodek. Zdaj je padel poljski čuvaj v jamo za apno, drugičkrat je gorel kozolec. Na Ürgepusti se je vedno nekaj dogajalo. Če že drugega ne, se je strgal bik in pomeniral človeka. Kakor hitro smo nad modrikasto meglico v daljavi zagledali pusto, se nas je polotila tesnoba. Pripetilo se je, da so na pusti vzporedno teklo priprave za gostijo in za pogreb obenem, vmes pa je še svinjar z sekirjo tekal gor in dol med zbirajočo se množico in preganjal hčerko. Na Ürgepusti so živeli življenje!

V stanovanju Szerentsévi — ko smo se pretolkli skozi zdravo tistega dne, ali če se je dogodek dneva odigraval kje zunaj v polju ter je bila pusta prazna in izumrla; torej ko smo končno razburjeni in izčrpani vstopili pri Szerentsévi, nas je tam sprejel pravcati otroški vrtec; spontano otroško zabavišče zasnovano na rousseaujevskih principih. V posteljah, na ilnatih tleh, na skrinjah, na okenski polici so sedeli ali ležali otroci, povečini so bili nagi — in se lasali. Tudi na zgornjem in spodnjem sedišču kmečke peči so mrgoleli otroci; tesno so se stiskali

Večerne vode

drug ob drugem kakor angelčki na črtarju kaknega baročnega mojstra, ki je zapadel v pretiravanje. Vreščali so in gladovale.

Szerentsévi so stradali; gladovale so družino in brez sramu. Tudi družina, ki je stanovala z njimi v isti sobi, je stradala. V splošnem bi vsa pusta z veseljem pospravila kakršnega zalogaj. Oči jim niso gorele od lakote, tudi za trebuhe se niso grabili in niso rjovevali od gladi. Ostali so tihi, vdani, toda bilo je občutno, da so stradali. Po gozdovih so nabirali gobe in jih jedli. Kader n. bilo gob, so hodili na gosposka polja, kradli listje sladkorne pese in ga jedli. Kajti jedli so vsak dan. Toda tako malo, da so s tem komaj nadomestili energijo, ki so jo bili zapravili z žvečenjem. »Ponudila bi kaj dra-

gi snahi,« je dejala tetka Rozi, ko se je končno izmotala od nekega ter pometila z mize in s stolov trop otrok, da smo lahko sedli, »toda ostalo nam je le malo prazne prikuhe, če je pamzji medtem že niso pojedli.« Pojedli so jo že. V minuti so pospravili tudi vse, kar smo prinesli mi. Požrli so celo delež v porodni postelji ležeče ali žalujoče tetke Malvine, ki je s kislim obrazom zavračala, kar so ji bili ponudili. Na pusti ona edina ni bila lačna.

Berače sem obždoval, toda te ljudi, ki so bili prikovanjani na svoje brloge, te sistematične lakotnike, kakor tudi vse druge bednike, sem v začetku, odkrito rečeno, preziral. Kasneje, kakor da sem delal pokoro za svoje nekdanje sem jim posvečal tem večjo pozornost.

O NEKATERIH ODKRITJIH

Kopernik je razglasil, da se zemlja zavrti v štirindvajsetih urah okrog svoje osi, Harvey je ugotovil, da srce ni samo »sedež duše«, Descartes je izumil analitično geometrijo, Kolumb odkril Ameriko, Papin je iznašel parni stroj itd. Srednjeveški vrači so odkrili univerzalno zdravilo, koren Benediktove rože, ki so jo uporabljali za bljuvanje, čiščenje, odvajanje vode, poljenje, izkašljevanje, pospeševanje mesečnega perila, proti strupu, za srede želodca, jetra, zoper mrtvoud in božast, proti vnetju rebre mrene, proti vročini in glistam, za cepljenje ran in za vzbujanje spolnega nagona. Za tem, ko je Benjamin Franklin že znal ubiti z električno iskro purana, in je abbé Nollet z leydensko steklenico elektriziral domala vse Parizane ter ob navzočnosti samega prisvitega kralja poglaval v poskok z električnim sunkom dve sto štirideset stražarjev, s čemer je potrdil, da je med znanstvenimi odkritji tu in tam kakšen hec, so ta izum prepustili potujočim sejmarijem, ki so za mali denar elektrizirali radovedno publiko. Za tem bi lahko navedli še odkritje polarizirane svetlobe. Nadalje: ruski matematik, neki Lubačevskij, ki je bil poleg predavatelja matematike, fizike in astronomije na kazanskem vseučilišču še kustos in knjižničar (bil je samo na eni plačilni listi), pa je imel še vendarle toliko časa, da je utegnil razžaliti starega Evklida in overiti njegove aksiome in postulate v geometriji. Bolj pomembni so se ukvarjali z izračunavanjem kvadrature kroga. Za tem, v devetnajstem stoletju nastopi zmagoslavje mehanike, nekateri osnujejo astrofiziko, drugi se ukvarjajo s fotografijo in elektromagnetizmom. Mimogrede je treba omeniti še take drobnarije kot so raziskovanje atomov, bacilov, radioaktivnosti, izopolnjevanje genetike, relativistična teorija in morda še kaj.

Kot naslednje veliko odkritje, ki bi ga lahko primerjali z Aristotelovim teoretiziranjem, tisočletnim samoderstvom in filozofijo in Newtonovo mehaniko, je izum direktorjev, kar spada pravzaprav že v dvajseto stoletje (nekakšne direktorje, oziroma direktorji poznamo že v 18. stoletju, toda to ne spada v znanost, ker ni povezano s potovanji in izumstvom). Manj slavni znanstveniki so ta izum dopolnili še z generalnimi direktorji, direktorji odkupa, direktorji prodaje, direktorji škarta itd. Najnovejši izum pa pripada pravzaprav moji teti, ki že tri leta ni kupila nobene nove obleke, pa vendar je vsak teden nova. Ta izum bi se dal primerjati samo še z Arhimedovim odkritjem specifične teže kovin. Bil je publišk, genialna bistrovidnost, ki pa je teta ni razglasila tako bučno kot stari Grk, ki je ob svojem odkritju skočil iz kopeli in kar nag golcal po Sirakuzah ter kričal: »Heureka!« V tem je tudi dokaz, da znanstvena misel ni bila mračnjska samo za časa sholastične filozofije, ko so se znanstveniki pripravili tudi o tem, katerega spila so angeljeli, marveč se v tem primeru kaže mračnjskost v veliki neveseljivosti in egoizmu naše tete, ki svojega izuma ni odkrila niti sosedu. To bom storil jaz in tako dal temu spisu znanstveno vrednost. Obleke jemlje — teta namreč samo na poskušnjo. Ko preteče tedna, se izgovori, da ji je obleka premajhna, prevelika, presvetla, pretemna, in jo zamenja za drugo. In to traja že tri leta. Slutim pa, da bodo ta izum ogrozili naši trgovci, ko bodo teti končno poslali račun.

Ja, takaj pa je bila usoda mnogih znanstvenih odkritij: kvadratura kroga so računali polnih dvatisoč let (pa je niso zračunali). Teta bi bila zadovoljna z dvajsetimi leti, kar seveda razvoju naše znanosti prav nič ne bi škodovalo.

BLIŽA SE ŠOLA!

Zato ne pozabite, da dobite v knjigarnah in papirnicah podjetja ČZP »Pomurski tisk« VSE POTREBNO ZA VAŠEGA OTROKA — knjige, zvezke in ostali šolski pribor. »Dobra knjiga« Murska Sobota, »Vesna« Lendava ter knjigarni v Ljutomeru in Gornji Radgoni.